

لزوم توسعه زیرساخت‌های معادن کشور

محمدرضا موثقی‌نیا یکشنبه در بازدید از طرح در حال ساخت گندله آهن خرامه و مجتمع فولاد غدیر نی‌ریز اظهار کرد: ضرورت دارد همه متولیان به منظور تسریع در روند بهره‌برداری طرح گندله آهن خرامه، با هم‌افزایی و فراسازمانی در کوتاهترین زمان ممکن و به صورت اثر بخش کار را به نتیجه پایدار برسانند.

۳

روزگار معدن

موازی کاری عامل توسعه نیافتن معادن

رئیس سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی تصریح کرد: به اصطلاح می‌گوییم کمیود زمین در کشور دارد اتفاق می‌افتد. نه به این معنی که دیگر زمینی نداریم، بلکه به این معنی که وقتی به نقشه کاداستر معدنی نگاه کنیم مناطق ممنوعه زیادی دیده می‌شود که نمی‌شود حتی در آنها کار اکتشافی انجام داد.

۳

«روزگار معدن» آمار تجارت خارجی در بخش معدن را بررسی کرد:

ارتباط محدود

یادداشت‌ها

- کلید رفع محدودیت ۳
- کلید رفع محدودیت ۳
- چالشی به نام حمل و نقل ۴
- معضلی برای چهار فصل ۶
- ابزارهای نوین در تأمین مالی پروژه‌های صنعت نفت ۷

تیترهای روز

- موازی کاری عامل توسعه نیافتن معادن ۳
- حقوق دولتی یا استخراج پول از جیب معدنکاران ۴
- قطب جدید انرژی‌های پاک ۷

HORAND

طراحی، ساخت و نصب تجهیزات سالن‌های کنفرانس و جلسات
میکروفن کنفرانس تجهیزات صوت عمومی و حرفه‌ای،
سیستم تصویر برداری و نورپردازی

ایمیل: INFO@HORAND.COM موبایل: ۰۹۱۲۳۱۹۰۷۴۵ اینستاگرام: HORANDAUDIO
تلگرام: HORAND_CO تلفن تماس: ۰۹۱۲۱۵۷۷۹۲۸
تهران - خیابان انقلاب - خیابان لاله زار نو - ساختمان شماره ۳ البرز - طبقه سوم - واحد ۱۷
کد پستی: ۱۱۴۵۶۵۱۹۱ www.HORAND.com تهران - صندوق پستی: ۳۶۸۶ - ۱۱۳۶۵
ساخت ایران - صنایع الکترونیک افشار (هوراند)

GEMSTONE
IRANGEMEX

اولین نمایشگاه بین‌المللی گهرسنگ‌ها ماشین‌آلات، تجهیزات و صنایع وابسته
۱۲ لغایت ۱۵ اسفندماه ۱۴۰۲
ساعت بازدید ۹ الی ۱۶
محل دائمی نمایشگاه‌های بین‌المللی تهران
ستاد برگزاری: شرکت رستاک پادویژن ۰۲۱-۸۸۳۴۶۴۵۵-۷

The 1st International Exhibition of
GEMSTONE
Machinery, Equipment & Related Industries
02-05 March, 2024 Opening Hours: 09-16
Tehran International Permanent Fairground
Organizer: Rastak Padvision Co. +982188346455-7
www.rastak-expo.com gemiran@rastak-expo.com

+98 912 029 5792
+98 938 029 5792
rastakgem.events

معاون وزیر صمت و رئیس هیات عامل سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران (ایمیدرو) گفت:توسعه زیرساخت‌های معادن به ویژه در حوزه برق‌رسانی و جاده‌سازی از سیاست‌های اصلی ایمیدرو در نقاط مختلف کشور است.

محمدرضا موثقی‌نیا یکشنبه به بازدید از طرح درحال ساخت گندله آهن خرامه و مجتمع فولاد غدیر نی‌ریز اظهار کرد: ضرورت دارد همه متولیان به منظور تسریع در روند بهره‌برداری طرح گندله آهن خرامه، با هم‌افزایی و فراسازمانی در کوتاهترین زمان ممکن و به صورت اثر بخش کار را به نتیجه پایدار برسانند.

معاون وزیر صمت و رییس هیات عامل ایمیدرو ادامه داد: در دولت و ایمیدرو از صنعت فولاد حمایت می‌کنیم تا فناوری در تولید فولاد داخلی شود و خوداتکا شویم و بتوانیم طراحی و مدیریت فناوری را خودمان انجام دهیم.

لزوم توسعه زیرساخت‌های معادن کشور

وی اضافه: تلاش‌های شما در فولاد نی‌ریز به منظور اهداف نظام و شعار سال یعنی مهر توروم و رشد تولید است و ضرورت دارد فولاد غدیر نی‌ریز با تمام ظرفیت در جهت افزایش تولید در بخش‌های مختلف تلاش کند تا سایر طرح‌ها به زودی فعال شود.

رئیس هیأت عامل سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران توسعه زیرساخت‌های معادن به ویژه در حوزه برق‌رسانی و جاده‌سازی را از سیاست‌های اصلی ایمیدرو در نقاط مختلف کشور نام برد و ابزار امیدواری کرد تا روند آماده‌سازی این مسیر تسریع شود.

مدیرکل صنعت، معدن و تجارت استان فارس نیز اظهار کرد: بهره‌برداری از پروژه بازرچخانی پساب صنعتی در فولاد غدیر نی‌ریز(تصفیه‌خانه پساب صنعتی) با میزان سرمایه‌گذاری ۱۸۵ میلیارد تومان و اشتغال ۳۵ نفر جهت استفاده بهینه از آب و در

«روز گارمعدن» آمار تجارت خارجی در بخش معدن را بررسی کرد:

ارتباط محدود

شهیار خادمی

همچنین، بخش دیگری از صادرات انجام شده در مدت یاد شده شامل هشت میلیون و ۱۸۶ هزار و ۵۷۲ تن (به ارزش ۲۱۹ میلیون و ۵۴۹ هزار دلار) محصولات زنجیره سیمان، سه‌هزار و ۵۷۳ تن (به ارزش ۹۶ میلیون و ۸۱ هزار تن) زنجیره مولبدن، ۴۲ هزار و ۳۲۲ تن (به ارزش ۸۳ میلیون و ۲۴ هزار دلار) انواع فرو، ۴۳ هزار و ۷۰ تن (به ارزش ۵۰ میلیون و ۹۲۵ هزار دلار) زنجیره سرب، ۱۱۷ هزار تن (به ارزش ۲۰ میلیون و ۴۲۴ هزار دلار) محصولات زنجیره کروم، ۹۵ تن (به ارزش ۱۴۸ هزار و ۲۴۹ دلار) آنتیمنان، ۱۱۸ تن (به ارزش ۶۱ هزار و ۱۳۶ دلار) نیکل و ۲۱۳ تن (به ارزش ۱۴ هزار دلار) میکا و غیره بود.

سهم معدن از صادرات غیرنفتی

بررسی آماره ماهه اول امسال تجارت خارجی نشان می‌دهد معدن و صنایع معدنی سهم ۲۷ درصدی از صادرات غیرنفتی داشته‌اند. در عمده معدنی و مقایسه معامله اول ۱۴۰۲ با ۱۴۰۱، ۲۲ درصدی ارزش واحد صادرات این کالاهاست که بخشی از دلایل آن می‌تواند ناشی از ارزش افزوده پایین صادرات این بخش و موکد این نکته است که در زمینه کالاهای معدنی در بازارهای تجارت جهانی همچنان قیمت‌گذار و تعیین‌کننده نیستیم.

صادرات بخش معدن در سه بخش

صادرات بخش معدن و صنایع معدنی در سه‌بخش صنایع معدنی فلزی، صنایع معدنی غیرفلزی و معدن قابل بررسی است. در بخش صنایع فلزی که شامل شمش فولاد، محصولات طولی فولادی، کاند مس، شمش آلومینیوم، آهن، اسفنجی، شیشه ساختمانی، چینی بهداشتی و سایر فروآلیاژها، فولادی لوله و پروفیل، شمش سرب، مس سایر صنایع معدنی فلزی می‌شود، جمع صادرات، ۴ میلیارد و ۷۲۸ میلیون دلار به وزن ۶۹۵۶ هزار تن بوده که سهم ارزشی ۱۹۶ درصدی از کل صادرات داشته است. صادرات این بخش نسبت به مدت مشابه سال گذشته، از لحاظ ارزشی ۷۰ میلیون دلار و از لحاظ وزنی ۱۴۰۹ هزار تن افزایش داشته و براین اساس صادرات این‌بخش از لحاظ ارزش یک‌درصد و از لحاظ وزن ۲۵درصد همراه با رشد بوده است.صادرات صنایع معدنی غیرفلزی که شامل کاشی و سرامیک، سنگ ساختمانی، کلبیکتر، سیمان، شیشه ساختمانی، چینی بهداشتی و سایر صنایع معدنی غیرفلزی است، ۵۷۷ میلیون دلار به وزن ۱۰۴۲۷ هزار تن بوده که با سهم ارزشی ۲۰۴ درصدی از کل صادرات غیرنفتی، نسبت به مدت مشابه سال گذشته و صادرات ۵۱۰ میلیون دلاری ۶ماهه اول سال ۱۴۰۱، از لحاظ ارزش ۲۰۴ دلار و به لحاظ وزنی۹۲۹ هزار تن افزایش داشته است که بر این اساس درصد تغییرات صادرات این بخش به‌لحاظ ارزشی ۱۳ درصد و از لحاظ وزنی

۱۰ درصد رشد نشان می‌دهد. ارزش صادرات بخش معدن که شامل سنگ و کسنسانتره آهن، سنگ و کسنسانتره مس و سایر معدن می‌شود، در عمه اول امسال، ۱۰۷۷ میلیون دلار به وزن ۱۳۱۲۰هزار تن بوده که با داشتن سهم ارزشی ۴۵درصدی از کل صادرات، نسبت به صادرات ۵۷۱۴ میلیون دلاری، عمه‌ماه سال ۱۴۰۱، از لحاظ ارزشی، ۶۶۷ میلیون دلار و از لحاظ وزنی ۹۱۲۴هزار تن افزایش نشان می‌دهد که براین اساس از لحاظ ارزش ۱۲درصد و از لحاظ وزنی ۴۳درصد رشد را نشان می‌دهد.

مقاصد صادراتی بخش معدن

بررسی مقاصد صادراتی بخش معدن نشان می‌دهد عمده‌ترین بازار کالاهای صادراتی معدنی کشور، شامل چین، با سهم ۱۳درصدی، عراق با سهم ۱۹درصدی، ترکیه با سهم ۱۱درصدی، امارات متحده عربی با سهم ۷درصدی، عمان با سهم ۶درصدی، اندونزی با سهم ۵درصدی، پاکستان با سهم ۳درصدی و سایر کشورها با سهم ۱۹درصدی است. از طرف دیگر بررسی بازار چین به‌عنوان نخستین شریک تجاری معدنی نشان می‌دهد سنگ و کسنانتره آهن، سهم ۱۱درصدی، شمش فولاد ۸درصدی از صادرات ۴میلیارد و ۹۲۱ میلیون دلار به این کشور در چهارامسال داشته‌اند.

صادرات به عراق به تفکیک گروه‌های کالایی نشان می‌دهد صادرات معدنی به این کشور شامل صنایع معدنی فلزی با سهم ۲۰درصدی و صنایع معدنی غیرفلزی از سهم ۶درصدی است که مجموعاً سهم ۲۲درصد از کل صادرات ۲۴۹۸میلیون دلاری به این کشور در نیم‌سال اول سال است. بررسی صادرات به هند هم بیانگر این است که کل صادرات معدنی تنها شامل صنایع معدنی فلزی با سهم ۱۳درصدی از صادرات ۱۰۶۶ میلیون دلاری به این کشور در عمه‌ماه اول ۱۴۰۲ است. صادرات به پاکستان به ۴میلیارد و ۷۲۸ میلیون دلار به وزن ۶۹۵۶ هزار تن بوده که سهم ارزشی ۱۹۶ درصدی از کل صادرات داشته است. صادرات این بخش نسبت به مدت مشابه سال گذشته، از لحاظ ارزشی ۲۰ میلیون دلار و از لحاظ وزنی ۱۴۰۹ هزار تن افزایش داشته و براین اساس صادرات این‌بخش از لحاظ ارزش یک‌درصد و از لحاظ وزن ۲۵درصد همراه با رشد بوده است.صادرات صنایع معدنی غیرفلزی که شامل کاشی و سرامیک، سنگ ساختمانی، کلبیکتر، سیمان، شیشه ساختمانی، چینی بهداشتی و سایر صنایع معدنی غیرفلزی است، ۵۷۷ میلیون دلار به وزن ۱۰۴۲۷ هزار تن بوده که با سهم ارزشی ۲۰۴ درصدی از کل صادرات غیرنفتی، نسبت به مدت مشابه سال گذشته و صادرات ۵۱۰ میلیون دلاری ۶ماهه اول سال ۱۴۰۱، از لحاظ ارزش ۲۰۴ دلار و به لحاظ وزنی۹۲۹ هزار تن افزایش داشته است که بر این اساس درصد تغییرات صادرات این بخش به‌لحاظ ارزشی ۱۳ درصد و از لحاظ وزنی

گزارش

۲۰ بهمن ۱۴۰۲ • ۱۱ اردج ۱۴۴۵ • ۲۳ ژانویه ۲۰۲۴
سه شنبه
روزگار معدن
سال ششم • شماره ۱۲۴

راستای بهبود شرایط زیست محیطی با حضور معاون وزیر صمت انجام شد. حمیدرضا یزدی ادامه داد: تصفیه پساب صنعتی مجتمع فولاد غدیر نی‌ریز با ظرفیت تولید ۱۸۱۴ متر مکعب بر روز و ریسکاوری ۹۳ درصد و با هزینه ۲۰۶۵۰ میلیون یورو (۵۰ میلیارد تومان) در مدت زمان ۴۰ ماه به بهره‌برداری رسید که این فرآیند تصفیه پساب صنعتی در دو بخش پیش‌تصفیه و تصفیه به صورت شیمیایی انجام می‌شود. وی در جریان بازدید از طرح درحال احداث تولید گندله آهن خرامه گفت: کارخانه گندله‌سازی گهر فرزانتگان خرامه در زمینی به مساحت ۹۹ هکتار و با اعتباری بالغ بر ۱۱۰ هزار میلیارد ریال با تولید گندله سنگ آهن به ظرفیت ۲٫۵ میلیون تن در سال با پیشرفت فیزیکی بیش از ۶۲ درصد درحال ساخت است که در زمان بهره‌برداری بیش از ۴۵۰ نفر به طور مستقیم اشتغال ایجاد خواهد کرد.

بررسی واردات از کشورها به تفکیک گروه کالایی طی عمه‌ماه سال۱۴۰۲ حاکی از این است که بخش معدن سهم چشمگیری از واردات بیش از ۹میلیارد دلاری از این کشور نداشته است. واردات بخش معدن از مجموع واردات ۸میلیارد و ۷۷۹میلیون دلاری کشور از چین، شامل صنایع معدنی فلزی با سهم ۹درصدی از واردات و از این کشور است. همچنین از واردات ۳میلیارد و ۲۵۳میلیون دلاری از ترکیه، واردات بخش معدن، محدود به سهم ۶درصدی صنایع معدنی فلزی است. بخش معدن همچنین از واردات ۱۰۷۲میلیون دلاری از آلمان نیز تقریباً سهم چشم‌گیری نداشته است.

بررسی واردات از کشورها به تفکیک گروه‌های کالایی نشان می‌دهد، واردات معدنی از این کشور محدود به سهم ۳درصدی واردات صنایع معدنی فلزی از مجموع واردات ۹۸۷میلیون دلاری از این کشور است. واردات بخش معدن از مجموع واردات ۹۲۵میلیون دلاری از فدراسیون روسیه نیز محدود به سهم ۳درصدی صنایع معدنی فلزی است. واردات از سوئیس به تفکیک گروه کالایی طی عمه‌ماه سال۱۴۰۲ نیز نشان می‌دهد، بخش معدن سهم چشم‌گیری از واردات ۵۵۶میلیون دلاری از این کشور نداشته است. بخش معدن همچنین از واردات ۴۹۹میلیون دلاری از انگلستان در عمه‌ماه اول سال نیز سهمی نداشته است.واردات از عمان به تفکیک گروه کالایی طی عمه‌ماه سال۱۴۰۲ نیز نشان می‌دهد، واردات بخش معدن از کل واردات ۴۹۸میلیون دلاری از این کشور شامل سهم ۱۳درصدی بخش معدن و سهم ۴درصدی صنایع معدنی فلزی است. بخش معدن همچنین از واردات ۳۲۹میلیون دلای از هلند طی عمه‌ماه اول امسال سهمی نداشته‌است.بررسی صادرات، وارات و تراز تجاری به تفکیک بخش‌های عمده طی عمه‌ماه سال۱۴۰۲ نشان می‌دهد: صادرات معدن و صنایع معدنی در این بازه زمانی ۲میلیارد و ۸۷۱میلیون دلار، واردات معدن و صنایع معدنی به وزن ۲۳۷۹هزار تن و صورت گرفته که در مجموع سهم ۹۲درصدی از سهم ارزشی کل واردات کشور داشته است. مقایسه این آمار نسبت به مدت مشابه سال قبل نشان می‌دهد واردات این بخش از لحاظ ارزش ۷۳۱میلیون دلار و ل‌لحاظ وزنی۵۲۴هزار تن افزایش داشته که بیانگر افزایش ۳۴درصدی ارزش واردات و افزایش ۲۸درصدی وزن واردات معدن و صنایع معدنی است.از این میزان، واردات صنایع معدنی فلزی با سهم ۷درصدی از سهم ارزشی کل واردات طی این مدت یکمیلیارد و ۷۲۵میلیون دلار به وزن ۱۰۶۲هزار تن بوده که نسبت به مدت مشابه سال گذشته از لحاظ ارزشی ۲۱۸میلیون دلار و از لحاظ وزنی ۳۳۵هزار تن افزایش داشته که ۴۶درصدی واردات این بخش از لحاظ ارزشی شده است. صنایع معدنی غیرفلزی نیز با داشتن سهم ۶درصدی، در عمه‌ماه اول سال، ۱۸۸میلیون دلار به وزن ۱۲۹هزار تن بوده که نسبت به مدت مشابه سال اول ۱۴۰۲، ۱۷درصدی از لحاظ ارزشی و ۴۹درصدی لحاظ وزنی ۴۲هزار تن افزایش داشته است. درصد تغییرات این بخش نشان می‌دهد: ارزش واردات صنایع معدنی غیر فلزی در عمه‌ماه ۲۰۲۱ نسبت به عمه‌ماه ۱۴۰۲، ۱۷درصد از لحاظ ارزشی و ۴۹درصد به لحاظ وزنی رشد داشته است.واردات بخش معدن شامل صنایع معدن و کسنانتره مس در عمه‌ماه اول امسال، ۴۸۱میلیون دلار به وزن ۱۱۸۷هزار تن و سهم ارزشی ۱۶درصدی از مجموع واردات طی این بازه زمانی است. مقایسه واردات این بخش با مدت مشابه سال گذشته بیانگر این است که ارزش واردات این بخش ۸۹میلیون دلار کاهش و وزن آن ۱۴۶هزار تن افزایش داشته‌است و براین اساس درصد میزان تغییرات این بخش نیز نشان می‌دهد ارزش واردات ۱۶درصد کاهش و وزن واردات ۱۴درصد افزایش داشته است.

مبادی وارداتی بخش معدن

بررسی مبادی وارداتی بخش معدن طی عمه‌ماه۱۴۰۲ نشان می‌دهد اصلی‌ترین مبدأ وارداتی کشور در بخش معدن، کشور چین با سهم ۳۹درصدی، امارات متحده عربی با سهم ۲۴درصدی، ترکیه با سهم ۱۴درصدی، عراق با سهم ۶درصدی و عمان با سه ۳درصدی بود است. سایر کشورها نیز در مجموع سهم ۱۴درصدی از واردات این بخش داشته‌اند.

افزایش سودآوری صنایع با اجرای تجدید ارزیابی دارایی‌ها

دارایی‌ها موجب توسعه و افزایش سودآوری صنعت فولاد در آینده خواهد شد.
براهیمی در پایان بیان کرد: بیش از چهار دهه است که از عمر صنعت فولاد می‌گذرد که در خیلی از حوزه‌های این صنعت، تجهیزات و گروه کارخانه است که باید بروزرسی شوند، به‌دین جهت ارزیابی موجب شفافیت سوده‌ای موهوم و درآمد‌ها خواهد شد.

همت است را تانسیس کند می‌بایست چهار برابر عدد مذکور سرمایه

در دست داشته‌باشد.مدیرعامل فولاد خوزستان در ادامه گفت: در زنجیره تولید سودهای ساخته شده به طورعمده مربوط به ماشین، آلات، تجهیزات و گروه کارخانه است که باید بروزرسی شوند، به‌طور حتم اقدام سازمان بورس و اوراق بهادار در موضوع تجدید ارزیابی

همت است، این شرکت‌ها سال گذشته توانستند سودی را بالغ بر

۱۲۴ همت به ثبت برسانند؛ همچنین اگر نرخ بازده برگشت این شرکت‌ها را بخواهیم در نظر بگیریم زیر ۱۰ درصد خواهد بود.وی افزود: امروز اگر نهاد دولتی یا بخش خصوصی بخواهد شرکت فولادی را همانند شرکت فولاد خوزستان که ارزش بازاری تمام شده آن ۷۰

مدیرعامل فولاد خوزستان گفت: تجدید ارزیابی دارایی‌ها موجب توسعه و افزایش سودآوری صنعت بازار سرمایه از جمله صنعت فولاد در آینده خواهد شد.میان براهیمی در رابطه با مزیت تجدید ارزیابی دارایی شرکت‌ها اظهار کرد: در حال حاضر ارزش بازاری تمام شرکت‌های فولادی در بازار سهام بالغ بر هزار و سیصد و شصت

سه شنبه
روزگار معدن
سال ششم • شماره ۱۲۴

یادداشت

علی سلگی

کارشناس و فعال حوزه معدن

هیات‌وزیران سنال گذشته و در ادامه تصویب آیین‌نامه‌های حمایت از تولید دانش‌بنیان و اشتغال آفرین دستگاه‌های اجرایی، آیین‌نامه حمایت از تولید دانش‌بنیان و اشتغال آفرین در حوزه‌های مرتبط با وزارت صعت، معدن و تجارت را به‌تصویب رساند.

از جمله اهداف آیین‌نامه یادشده، به موارد زیر اشاره شده است.

ارتقای تولید دانش‌بنیان در بنگاه‌های تولیدی و کسب‌وکارهای صنعتی – معدنی، تحقق همپایی در فناوری‌های پیشران حوزه صنعت، معدن و تجارت، کمک به رفع مسائل راهبردی کشور از طریق فناوری و نوآوری، پیش‌بینی و بازارسازی محصولات صنعتی، مدیریت و راهبری ابزارهای تامین مالی تحقیق و توسعه و توسعه فناوری ویژه بنگاه‌های صنعتی – معدنی، استفاده از دانش فناوری‌های روز جهانی و همچنین، اتصال محصولات فناورانه داخلی به بازارهای جهانی و قرار گرفتن در زنجیره‌های بین‌المللی و افزایش حجم بازار تولیدات و توسعه صادرات، است.

آنچه باید در راستای توسعه فعالیت‌های دانش‌بنیان در نظر داشت، این است که دانش فنی حوزه معدن در ایران از سطح قابل‌قبولی برخوردار است و اگر سیاست‌گذاری‌های درستی در این زمینه وجود داشته باشد و شرکت‌هایی که خدمات فنی در حوزه معدن ارائه می‌دهند، موردحمایت قرار گیرند، به‌طورقطع می‌توانیم یکی از صادرکنندگان خدمات فنی و مهندسی به دیگر کشورها باشیم.

خوشبختانه در حال حاضر ما مشکلی در زمینه تامین ابزارالات نداریم و بسیاری از آنها در ایران ساخته می‌شوند. آنچه حوزه معدن ما از آن رنج می‌برد، مشکل مدیریتی است. در حالی که بسیاری از کشورهایی که روابط خوب و دوستانه‌ای با کشور ما دارند، از منابع طبیعی غنی و ارزشمندی برخوردار هستند، اما در زمینه دانش فنی و خدمات‌های جدی دارند. این کشورها می‌توانند مشتریان بالقوه توان متخصصان و دانش‌موختگان ما باشند.

اما پیش از آنکه اقدام مستقیمی در این زمینه انجام گیرد، لازم است دولت با پیش گذارد، سرمایه‌گذاری جدی انجام دهد، مقدمات کار را ایجاد کند و تسهیلات لازم را فراهم آورد.

مشکل بزرگی که در حال حاضر وجود دارد، این است که ما در کشورهای دیگر و مارکت جهانی حضور نداریم و دانش و توان ما شناخته‌شده نیست.

برای مثال، یک شرکت دانش‌بنیان را در نظر بگیرید که بتواند خدمات مختلف فنی – مهندسی ارائه دهد و از دانش خود استفاده کند و نقش مشاور را در پروژه‌های برون‌مرزی برعهده بگیرد.

اگر این شرکت برای مثال خواهد در کشور عراق حضور یابد و فعالیت کند، با شرایط اقتصادی و سیاسی موجود به‌تنبهایی توان و امکان این کار را دارد؟ پاسخ منفی است. از قدم اول که اخذ ویزا است با مشکل و گرفتاری روبه‌رو خواهد شد؛ مانند موضوع تامین هزینه، حمایت داخلی، مشکلات امنیتی و چالش‌هایی مانند آن.

دیگر توانی باقی نمی‌ماند تا این مجموعه بتواند با رقیبی که برای مثال از ترکیه می‌آید و هم از حمایت کشورش برخوردار است و هم ضمانت، امتیاز و مشوق‌های متعددی دریافت کرده، رقابت کند.

بنابراین تردیدی نیست که هیچ شرکتی، چه صنعتی باشد و چه معدنی یا دانش‌بنیان، بدون استفاده از سازکارهای حمایتی نمی‌تواند پا در این میدان بگذارد و چنین ریسکی را اقبال کند.

به‌نظر می‌رسد مشکل مدیریتی در این میان مانع برخورداری از توان فنی و دانش تئوری وجود دارد و به‌گمان من، مشکلات مدیریتی جدا از مشکلات و چالش‌های قانونی نیست، زیرا قوانین ابزار مدیریت است.

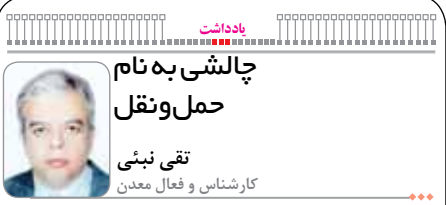
وقتی گفته می‌شود مشکل اصلی کشور ما چالش‌های مدیریتی است، به این معنا است که با مجموعه‌ای از کم‌وکاستی‌ها و چالش‌های نرم‌افزاری دست به گریبان هستیم که راه را برای استفاده از فرصت‌ها سد کرده است. از بخشنامه و قوانین گرفته تا نگاه مدیران و سیاست‌های کلی که برای یک حوزه تعریف شده است و آگاهی یا ناآگاهی مدیران، همه و همه در این حوزه مداخله دارند.

در مقطوح ۸۹٫۲درصد ارزش‌افزوده بخش معدن مربوط به سهم معدن اصلی است. صنایع معدنی آهن، مس و سرب و روی است. معادن سنگ‌آهن گل‌گهر، چادرملو و سنگان که به ترتیب در استان‌های کرمان، یزد و خراسان قرار دارند، مهم‌ترین معادن سنگ‌آهن کشور هستند. معادن استان کرمان در رتبه اول ارزش‌افزوده معادن کشور به ارزش ۱۰۹۶هزار میلیارد تومان قرار دارد. درخصوص معادن مس نیز ۵۷٫۷درصدی بیشترین ارزش‌افزوده را در بین معادن کشور به خود اختصاص داده است. پس از آن معادن سنگ مس با سهم ۲۵٫۷درصدی و سرب و روی با سهم ۸٫۵درصدی قرار دارند.

در مجموع ۸۹٫۲درصد ارزش‌افزوده بخش معدن مربوط به سهم معدن اصلی است. صنایع معدنی آهن، مس و سرب و روی است. معادن سنگ‌آهن گل‌گهر، چادرملو و سنگان که به ترتیب در استان‌های کرمان، یزد و خراسان قرار دارند، مهم‌ترین معادن سنگ‌آهن کشور هستند. معادن استان کرمان در رتبه اول ارزش‌افزوده معادن کشور به ارزش ۱۰۹۶هزار میلیارد تومان قرار دارد. درخصوص معادن مس نیز ۵۷٫۷درصدی بیشترین ارزش‌افزوده را در بین معادن کشور به خود اختصاص داده است. پس از آن معادن سنگ مس با سهم ۲۵٫۷درصدی و سرب و روی با سهم ۸٫۵درصدی قرار دارند.

بررسی‌های اقتصادی اتاق تهران دلیل ارزش‌افزوده پایین بخش معدن در تولید ناخالص داخلی را عوامل مختلفی مانند وضعیت نامناسب اقتصادی، نقش ضعیف بخش خصوصی، عدم حضور سرمایه‌گذاران خارجی و بی‌توجهی به نقش معادن کوچک می‌داند. این در حالی است که با توجه به اینکه یکی از پایه‌های دانش‌بنیان در کشور وجود دارند که خدمات متنوعی به بزرگ‌ترین هلدینگ‌های داخلی ارائه می‌دهند، اما متأسفانه جای آنها در بازار بین‌المللی خالی است، زیرا با در دنیا شناخته‌شده نیستند و حضور ندارند یا در موارد معدود، راه خود را با اتکا به توان شخصی باز کرده‌اند و وجهه عمومی و ملی ندارند.

به این منظور، لازم است تسهیلات حمایتی، تشویقی برای این شرکت‌ها در نظر گرفته شود و از معایب‌هایی برخوردار شوند تا توان باقوه آنها به فعل درآید و فرصتی برای ارائه خدمات در عرصه بین‌المللی پیدا کنند.

چالشی به نام

حمل‌ونقل

تقی نبشی
کارشناس و فعال معدن

برای صادرات مواد معدنی بهترین شیوه استفاده از امکانات حمل‌ونقل دریایی است.

دلیل عمده برتری این شیوه نسبت به شیوه‌های دیگر این است که مواد و محصولات معدنی معمولاً از حجم و تناژ قابل توجهی برخوردارند و حمل‌ونقل غیردریایی اغلب آنها امکان‌پذیر نیست.

از طرف دیگر حمل‌ونقل دریایی، به مقاصدی که امکان انتقال از طریق دریا وجود دارد نسبت به سایر روش‌های ترابری سریع‌تر و سهول‌الوصول‌تر است، بنابراین بیش از ۸۵ درصد حمل‌ونقل خروجی و ورودی کشور از طریق دریا اتفاق می‌افتد.

کشور ما بیش از ۳ هزار کیلومتر مرز دریایی دارد که مزیتی بزرگی به شمار می‌رود البته به شرط آنکه امکانات حمل‌ونقل دریایی بهبود یابد و برای توسعه آن سرمایه‌گذاری شود.

متأسفانه در یک دهه گذشته به واسطه تحریم‌های شدیدی که بر بنادر و کشتیرانی‌ما تحمیل شد، بخش زیادی از شرکت‌های خارجی امکان همکاری‌های ترانزیتی دریایی با ایران را از دست دادند و بخش زیادی از ظرفیت شرکت کشتیرانی داخلی هم تحت تاثیر تحریم‌ها قرار گرفت.

البته شاید اعراف کرد که در بهترین حالت ظرفیت حمل‌ونقل دریایی ما هم قابل قیاس با کشورهای توسعه یافته نیست.

چرا که بنادر متناسب با حجم واردات و صادرات توسعه پیدا نکرده است.

در جنوب کشور عمده فعالیت‌ها از طریق چند بندر از جمله اسکله شهید رجایی انجام می‌شود که برای ترخیص و بارگیری مواد معدنی با محدودیت‌های زیادی رو به رو هستند.

اگر کل ظرفیت بندرگاهی کشور را مثلاً با امارات مقایسه کنیم، شاید تنها یک چهارم امکانات آن کشور را در بخش تخلیه و بارگیری در اختیار داشته باشیم.

این شرایط البته به همه فعالیت‌های صادراتی آسیب می‌رساند اما در حوزه معدن این صدمه جدی‌تر است زیرا مواد و فرآورده‌های معدنی حجم زیادی دارند و مشکلات و محدودیت حمل‌ونقل دریایی در کشور ما هم زیاد است و به این ترتیب بخش عمده‌ای از توان صادراتی و امکان تامین مواد اولیه تحت تاثیر قرار می‌گیرد.

در مورد حمل‌ونقل ریلی باید بر این نکته تأکید کرد که اخیراً خطوط ریلی در چند نقطه به کشورهای همسایه از جمله افغانستان، ترکیه و… متصل شده و به این ترتیب از این ظرفیت‌های ریلی هم استفاده می‌شود اما این ظرفیت‌ها قابل مقایسه با ظرفیت حمل‌ونقل دریایی و مزیت‌های آن از نظر حجم، سرعت و هزینه نیست.

هر چند که دستاوردهای توسعه ریلی در سال‌های بعد از انقلاب بالا و قابل توجه است اما به علت پهنایر بودن کشور، این توسعه هنوز از میانگین بین‌المللی فاصله دارد.

برای اثبات این ادعا اگر ملاک صنعتی را نسبت توسعه خطوط ریلی به مساحت کشور در نظر بگیریم، خواهیم دید کشور آلمان در این زمینه حدود ۱۹ برابر توسعه یافته‌تر از ما است.

ایران چیزی در حدود ۱۴ تا ۱۵ هزار کیلومتر خط ریلی دارد که در قیاس با وسعت کشور و پراکندگی سکونتگاه‌ها، مراکز فعالیت اقتصادی، شهرک‌های صنعتی و بندرگاه‌ها

(که در سرتاسر سرزمین پراکنده و گاه در فواصلی بعید از هم قرار گرفته‌اند)، عدد قابل توجهی نیست. علاوه بر این با توجه به اینکه مدیریت کلان همین ظرفیت هم در اختیار دولت است، متأسفانه آن به شکل بهینه استفاده نمی‌شود. همچنین لوکوموتیوها و واگن‌های ما از نظر لجستیکی هم در حد استاندارد نیست و فاصله زیادی با امکانات کشورهای توسعه یافته دارد.

به عنوان مثال در ایران هر قطاری به طور میانگین می‌تواند حدود ۲ هزار تن مواد معدنی را حمل کند، در صورتی که در کشورهای توسعه یافته این میزان به عدد قابل توجه ۳۰ هزار تن می‌رسد.

از سوی دیگر شبکه ریلی ما تاب تحمل وزن‌های بیش از ۲ هزار تن را ندارد، علاوه بر این بسیاری از خطوط هم تک‌لاین است که به خودی خود موجب توقف و کاهش سرعت حمل‌ونقل می‌شود و این مشکلات هم باز به زیان معدنکار تمام می‌شود.

هم‌تیم اینکه در همه دنیا برای حمل‌ونقل مواد معدنی، به ویژه در بخش داخلی، از شبکه ریلی استفاده می‌شود اما در کشور ما این حوزه همکاری لازم را با بخش معدن نداشته و به جز چند مورد استثنایی در بیشتر موارد، معدنکار ترجیح می‌دهد برای حمل‌ونقل داخلی به جای استفاده از امکانات ریلی از حمل‌ونقل جاده‌ای استفاده کند.

در زمینه ترابری جاده‌ای هم باید این نکته را در نظر داشت که یکی از دلایل مشکلات حمل‌ونقل جاده‌ای درون کشور به این جهت است که ایران یکی از کشورهای پهناور جهان به شمار می‌رود.

از این جهت مناطق معدنی ما عموماً فاصله زیادی تا محل فرآوری یا استفاده دارد که یکی از تبعات عدم استفاده از آمایش سرزمینی در جانمایی فعالیت‌های صنعتی است.

این مورد موجب شده بخش زیادی از ظرفیت حمل‌ونقل جاده‌ای ما صرف پوشش این نقیصه شود.

علاوه بر این استنادار نبودن مسیرها و شیب عرضی و طولی جاده‌ها، فشار وارد به ناوگان حمل‌ونقل را افزایش می‌دهد.

در بسیاری موارد زیرسازی جاده‌ها، به ویژه در مناطق عملیاتی مناسب ترده‌های معدنی نیست و عمدتاً برای ترده‌های روستایی و با زیرسازی و روکش آسفالت بسیار ضعیف تعبیه شده است.

البته در دو دهه اخیر وضعیت جاده‌ها تا حدودی بهتر شده و توسعه خوبی پیدا کرده است، اما از نظر لجستیکی بخش قابل توجهی از ماشین‌آلات حمل‌ونقل فرسوده است و استهلاک بالایی دارد.

افزایش شدید نرخ ماشین‌آلات هم باعث می‌شود امکان بازسازی و نوسازی ناوگان حمل‌ونقل به سادگی میسر نباشد.

معدن و صنایع معدنی

مدیرکل صنعت، معدن و تجارت کهگیلویه و بویراحمد گفت: ۸۵ فقره پروانه بهره‌برداری معدن و ۱۶ پروانه اکتشاف در استان صادر شده است. سید امیر تیمور موسویان در نشست کارگروه تعامل ملی فعالیت‌های معدنی با منابع طبیعی آبخیزداری کهگیلویه و بویراحمد اظهار داشت: ۸۵ فقره پروانه بهره‌برداری معدن، ۱۶ پروانه اکتشاف و ۱۶ گواهی کشف در این استان صادر شده است.وی با اشاره به جایگاه مهم کارگروه تعامل ملی، عنوان کرد: تمام تلاش بر این بوده که محرومیت زدایی استان به خصوص در حوزه معدن و افزایش تعامل مابین دو مجموعه صمت و منابع طبیعی را شاهد باشیم.موسویان با اشاره به اینکه این زمینه‌ها می‌تواند توسعه متوازن را برای بخش معدن و حوزه توسعه فعالیت‌های معدنی و ایجاد ارزش افزوده و نهایتاً زنجیره ارزش اقتصادی بعداز فرآوری معادن ایجاد کند، عنوان کرد: برای توسعه فعالیت‌های

صنعتی و معدنی در استان نیازمند همکاری همه جانبه دستگاه‌های اجرایی هستیم. محسن ضامن‌فر مدیرکل دفتر هماهنگی امور سرمایه‌گذاری و اشتغال استانداری کهگیلویه و بویراحمد نیز در این نشست افزود: این استان به خصوص در حوزه معدنی جای کار بسیاری دارد و امیدوارم استمرار این جلسات را در این‌استان داشته باشیم و خروجی آنها توسعه معدن و صنایع معدنی و بهره برداری مطلوب از پتانسیل‌های معدنی باشد.حمیدرضا قنبری مدیرکل دفتر حفاظت و حمایت سازمان جنگل‌ها و مراتع کشور خاطرنشان کرد: هدف از تشکیل این کارگروه این بوده که نگاه تعاملی و نگاهی که هم بستر توسعه استان در نظر گرفته شود و هم عرصه مراتع کشوری که متعلق به همین وطن است به عنوان زیرساخت و منشا پستر زندگی خود ما هست، به خوبی مدیریت شود. مدیرکل دفتر بهره‌برداری معادن وزارت صمت ضمن اشاره به

صدور ۸۵ فقره پروانه بهره‌برداری معدن در کهگیلویه و بویر احمد

اینکه استان کهگیلویه و بویراحمد دارای مردمی غیور و همیشه در صحنه های انقلاب بوده و هست، گفت: آب و معدن سبب آبادانی میشود و حوزه معدنی باعث جذب سرمایه گذار می‌شود و هر یک شغل در حوزه معدنی سبب ایجاد ۱۷ شغل مستقیم در زیر دست خود می‌شود.

مهدی حمیدی خاطرنشان کرد: در دولت سیزدهم این تعامل بین دو دستگاه بی سابقه بوده و با توجه به تأکیدات مکرر مقام معظم رهبری در خصوص بخش معدن، این تعاملات در راستای اجرای منویات معظم له تاوأم خواهد داشت و هدف این است که در اینگونه جلسات مشکلات فرآوری معدنکاران بر اساس هم افزایی طرفین رفع شوند. گفتنی است، جلسه کارگروه تعامل ملی فعالیت‌های معدنی با منابع طبیعی آبخیز داری با ۲۱ مصوبه، در استان کهگیلویه و بویراحمد برگزار گردید.

حقوق دولتی یا استخراج پول از جیب معدنکاران

ایجاد کند؟

دبیر کمیسیون معدن و صنایع معدنی اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان رضوی تصریح کرد: دولت همچنین باید به این موضوع بنگرد که الگوی توسعه‌اش به کدام سمت است؟

رجحانی افزود: از طرفی در استان خراسان رضوی معادن و مواد معدنی زیادی داریم که مدام گفته می‌شود بتازگی به بیش از ۸۰ ماده رسیده است اما باید دید که ما در همه این شاخه‌ها مزیت رقابتی داریم و آیا لزومی دارد که در همه این شاخه‌ها هزینه کنیم و به سمت سرمایه گذاری برویم؟!

فرمول ناآرامد

لایحه بودجه سال آینده که با افزایش ۱۳.۴ درصدی برای بهره مالکانه و حقوق دولتی معادن و پیش‌بینی شده بدان معناست که بهره مالکانه و حقوق دولتی معادن از ۴۸ هزار و ۵۰۰ میلیارد تومان در سال جاری به ۵۵ هزار میلیارد تومان در سال ۱۴۰۳ افزایش خواهد یافت. کارشناسان و فعالان معدنی هشدار می‌دهند که این افزایش حقوق دولتی معادن، به معنای فشار بیشتر به این بخش خصوصاً معادن کوچک و متوسط است و حتی می‌تواند آن‌ها را از گردونه فعالیت خارج کند.

فرمول ناآرامد محاسبه حقوق دولتی معادن صدای «فلاضلاً نازیرو» رئیس کمیسیون معدن و صنایع معدنی اتاق بازرگانی خراسان رضوی را نیز بلند کرده و لذا وی در اعتراض به این موضوع می گوید: نگران تبعات افزایش حقوق معدنی، آن هم در این بزنگاه دشوار اقتصادی برای این بخش از اقتصاد کشور هستیم.وی با انتقاد از نحوه محاسبه حقوق دولتی معادن، می‌گوید: طبق قانون معادن دارنده پروانه بهره‌برداری معدن، باید درصدی از بهای ماده‌معدنی موضوع پروانه را به نرخ روز در سر معدن به‌صورت استخراج‌شده یا کالنه‌آرایی و فرآوری‌شده (در چارچوب بودجه مصوب با پیشنهاد وزارت صمت و تصویب شورای‌عالی معادن به‌عنوان حقوق دولتی) به وزارت متبوع پرداخت کند. چارچوب احتساب این هزینه کارآمد نیست چون ویژگی‌ها و مشخصات معادن با یکدیگر متفاوت است.نازیروو ادغان می‌کند: بازرگانی در این موضوع از مطالبات قدیمی فعالان بخش معدن بوده اما شاهدیم که مکرر بر هزینه‌ها افزوده می‌شود و معادن کوچک همان درصد از حقوق دولتی را پرداخت می‌کنند که معادن بزرگ با ظرفیت‌های کلان می‌پردازند.

وی معتقد است با افزایش حقوق دولتی، بیشترین ضرر و آسیب متوجه معادن کوچک و متوسط بخش خصوصی خواهد بود و آثار منفی این بحث دامنگیر دولتی‌ها و خصوصی‌ها خواهد شد.نازیروو تأکید می‌کند: اکثر معادن کوچک و متوسط خراسان رضوی با سرمایه‌گذاری فراوان، ریسک بالا و سود خوش بیثانه ۲۰ تا ۲۵درصدی فعال هستند. از طرفی حدود ۲۰ تا ۴۵درصد معادن استان نیز غیرفعال بوده که بخش اعظمی از آن‌ها مرتبط با بخش مصالح ساختمانی هستند.

گروه معدن

لایحه بودجه مبنی بر افزایش حقوق دولتی در

سال آینده نگرانی معدنکاران را در سودآوری معدن کوچک و متوسط و احتمال تعطیلی این معادن را افزایش داده است.

در حالی اواخر ماه قبل،مصوبه شورای‌عالی معادن درخصوص تعیین حقوق دولتی مواد معدنی در سال ۱۴۰۲ ابلاغ شد که فعالان بخش معدن کماکان نسبت به آن معترض هستند و معتقدند افزایش نسبت به سال قبل منطقی نیست و به عبارتی افزایشی بی‌رویه است.

بررسی‌ها حاکی از آن است که اگرچه حقوق دولتی معادن در ایران در مقایسه با دیگر کشورها زیاد نیست، اما در حال حاضر بسیاری از معادن به دلیل تورم، افزایش هزینه‌ها و محدودیت‌های داخلی و خارجی در تامین مالی با مشکلاتی روبه‌رو هستند.

به گزارش روزگارمعدن به نقل از بازار؛ بسیاری از متولیان دست اندرکار معدن بر این باورند که هرگونه افزایش در حقوق دولتی خطر تعطیلی معادن را به دنبال دارد و لذا اعتقاد دارند که در این راستا حقوق دولت باید براساس نوع معدن و در راستای جلوگیری از فشار بیشتر به معادن کوچک هدف گذاری شود.

معدنکاران خراسان رضوی با اعتراض به حقوق دولتی بدون در نظر گرفتن شرایط معدنکاران اظهار می‌کنند: در سایر کشور های دنیا از محل سودآوری نسبت به اخذ حقوق دولتی اقدام می‌شود اما در ایران با وجود اینکه دولت می‌داند بسیاری از نعادن در مقیاس کوچک در این شرایط سود چندانی ندارند اما دولت خود را موظف می‌داند حقوق دولتی مشخص شده با درصدی یکسان از تمامی معادن اخذ کند که در نظر معادن دور از انصاف است.

تشدید بیکاری

یکی از معدنکاران خراسان رضوی در این رابطه به بازار گفت: درحال حاضر معادن کوچک با شرایط فعلی دچار مشکل هستند.

احمدرضا صفار طیبی در پاسخ به سوال ما مبنی بر اینکه افزایش ۱۳درصدی میزان حقوق دولتی

معادن چه تاثیری در بحث صادرات در حوزه معدن می‌تواند داشته باشد توضیح داد: به طور قطع این موضوع برروی صادرات تاثیر گذار است اما صادر کنندگان عمدتاً دارای معادن بزرگ هستند و لذا صاحبان معادن بزرگ می‌دانند چگونه قوانین را دور بزنند و این هزینه را جبران کنند.

وی بیان کرد: به اعتقاد من بحث افزایش ۱۳ درصدی ضربه مهلکی بر پیکر تحفیف معادن کوچک است لذا ما به جای آنکه معادن کوچک را حمایت و کمک کنیم و به آن‌ها معافیت بدهیم با افزایش سختگیرانه‌ای که در دستور کار داریم زمینه تعطیلی و بیکاری عده‌ای از کارگران روستایی را

فرهام خواهیم کرد. رییس سابق کمیسیون معدن و صنایع معدنی اتاق بازرگانی خراسان رضوی ادامه داد: وقتی به علت خشکسالی کشاورزی و دامپروری نداریم حداقل به راه اندازی و نگهداری معادن باید کمک کنیم.طیبسی افزود: برای مثال طرحی را در سال گذشته بنام فرآوری سیاح مطرح کردیم که در آن هدف کمک به راه اندازی معادن کوچک بود که در شورای گفت و گو استان تصویب شد ولی از استان برای بحث های مجوز خارج شد که اگر انجام می‌شد این طرح می‌توانست کمک خوبی برای ایجاد اشتغال باشد.وی یادآور شد: معادن بزرگ مقیاس با معادن کوچک تفاوت معناداری دارند لذا شاید این موضوع بر روی معادن بزرگ تاثیر چندانی نداشته باشد اما به طور حتم بر روی معادن کوچک تاثیرات نامطلوبی بر جای خواهد گذاشت.

وی اظهار کرد: به اعتقاد من معادن کوچک باید راه‌اندازی شوند و علت اصلی آنست وقتی یکی از معدن کوچک مقیاس در حاشیه روستا راه اندازی می‌شود حداقل ۱۰ خانوار از آن معادن اتراف می‌کنندو در واقع سبب می‌شود که جلوی مهاجرت پیش از ۵۰ نفر به شهرها گرفته شود. طیبسی با اشاره به موضوع خشکسالی در کشور بیان کرد: ما با مشکل خشکسالی در کشور مواجه ایم و متأسفانه مهاجرت به شدت افزایش پیدا کرده است از این رو باید در جهت عدم مهاجرت فعالیت‌هایی را انجام بدهیم که حفظ معادن یکی از همین راه‌هکاراست.

الگوی توسعه ای نداریم

دبیر کمیسیون معدن و صنایع معدنی اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان رضوی نیز در خصوص افزایش ۱۳درصدی میزان حقوق دولتی معادن به بازار گفت: در حال حاضر برای گروه‌های مختلف معدنی درصدهای متفاوتی

را برای مدتی که به ثبات و سود دهی قابل پیش‌بینی برسند، معاف از پرداخت حقوق دولتی بدون کاهش در آمدهای دولت کرد. دبیر کمیسیون معدن و صنایع معدنی اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان رضوی یادآور شد: بحث دیگری که مطرح است دولت برای آن که ثبات گدشته با رشد قابل توجهی همراه شده است عنوان از -این حوزه را دولت می‌بایست در قالب رویکرد کلسی بودجه ۱۴۰۳ تامین می‌کند. وی تأکید کرد: اما واگرهای زیادی در این خصوص ذکر شده که در مورد حقوق دولتی معادن نیز صادق است.وی گفت: برای مثال مکانیزم این افزایش اگر از طریق اخذ حقوق دولتی با وادار کردن همه واحدها به رعایت این ضوابط است، می‌تواند مثبت باشد اما اگر با افزایش ضرابیی باشد که شورای عالی معادن هر ساله تعیین می‌کند به معنی فشار آوردن به معادن است.دبیر کمیسیون معدن و صنایع معدنی اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان رضوی در خصوص تاثیر حقوق دولتی بر معادن کوچک و متوسط نیز بیان داشت: راهکارهای زیادی را می‌توان پیش بینی کرد تا درآمد مد نظر و مورد نیاز دولت از این محل تامین شود.بگوئه ای و مورد سودآوری معادن کوچک و متوسط به خطر نیفتند. وی ادامه داد: برای مثال علاوه بر نوع ماده معدنی ابعاد معدن را نیز بایستی در نظر گرفت.زیرامعادن بزرگ، عمدتاً دولتی هستند و سهم عمده حقوق دولتی را به عهده دارند، اما معادن کوچک بیشتر متعلق به بخش خصوصی بوده و لذا توان کمتری برای پرداخت حقوق دولتی دارند

حاشیه سود معادن اندک است

رجحانی ادامه داد: بدین ترتیب چنانچه نیم درصد به ضریب حقوق دولتی معادن بزرگ افزوده شود، می‌توان تعداد قابل توجهی از معادن کوچک

تولید کنندگان ناگزیر به واردات ورق گرم

بهرت دنیا قرار دارد با چالش‌هایی روبه‌رو خواهد کرد که با وجود سهیل‌الروی بودن آن گویا اراده‌ای برای شنیدن و دیدن آن در بین تصمیم‌گیرندگان وجود ندارد و این موضوع بدون شک تحمیل هزینه‌ای گزاف را برای کشور رقم خواهد زد.از دید آنها واردات ورق‌های فولادی در شرایط فعلی تبعات سنگینی برای واحدهای داخلی دارد، اما گویا جریانی اصرار بر انجام آن دارند بی‌آنکه نتایج زیانبار آن را در آینده‌ای نزدیک به صورت شفاف بیان کنند. البته در سمت دیگر ماجرا تولیدکنندگانی هستند که در بورس کالا به وظایف خود عمل کرده و حالا باید قربانی شرایطی شوند که گویا هدفش سوزدازی برای عده‌ای خاص با تکیه بر یک گزاره و نتیجه‌ای غیرمنطقی. با عنوان کمبود عرضه است، در حالی که راه‌حل‌های زیادی برای مرتفع کردن این چالش وجود دارد.اگرچه واردات در برخی مواقع می‌تواند جبران کمبودهای داخلی باشد، اما موضوع واردات ورق‌های فولادی نیاز اصلاحی به شرایط بازار ندارد و بازارهای مرتبط با این مساله به دنبال اهداف دیگری هستند. از طرفی نادیده گرفتن راه‌حل‌های معقول، نپذیرفتن قدرت مدیریت بازار و قبول راه‌حل‌های پیش‌رو جنگی تمام‌عیار برای مبارزه با جریانی زیاده‌خواه است.در این خصوص پرویز اوسطی نماینده مجلس شورای اسلامی گفت: مجوز واردات ورق‌های فولادی آسیب به تولید کشور و در تناقض با شعار سال است. حمایت از تولیدی بی‌هیچ حرف و حدیثی خط قرمز ما خواهد بود. اینکه رهنمودهای رهبر معظم انقلاب و مجموعه سیاست‌های کشور بر ظرفیت‌افزایی از طریق تقویت واحدهای داخلی تولیدکننده است بر کسی پوشیده نیست.افزود: رسیدن به تولید ۵۵ میلیون تن فولاد در کشور در آینده‌ای نزدیک با چنین سیاست‌هایی امکانپذیر نیست. ضمن اینکه طرح‌های زیادی در حوزه محصولات فولادی در نقاط مختلف کشور از جمله تاسیس کارخانجات جدید در دست اقدام است که نیازمند توجه

لوله و پروفیل فولادی ایران به «جهان‌صنت» گفت: متأسفانه اتفاق نماینده‌های بدون توجه به واقعیت‌هاست و در این زمینه دیده می‌شود که نماینده‌های مجلس چشم خود را بر حقیقت بسته‌اند. مساله این است که از سال ۹۹ به واسطه کمبود ورق گرم این کالا به عنوان کلای انحصاری قرار گرفته و نماینده‌ها از این مساله آگاه نیستند که صنعت چه شرایط دهشتناکی را تحمل می‌کند.اسماعیل زمام‌یار با اشاره به آمراه‌ای تولید ورق گرم در کشور خاطرنشان کرد: کل ظرفیت واقعی تولید ورق گرم ایران ۶ میلیون و ۸۰۰ هزار تن است؛ در این بین ظرفیت به مزز واقعی نزدیک شود. تمام‌یار با اشاره به مشکلات واردات نیز گفت: در پروسه واردات، ارزی وجود ندارد که بانک مرکزی تخصیص دهد. بنابراین خود مساله‌ای که معضلی شده است و نمی‌توان به فروشنده چینی ارضی ارز را به راحتی انتقال داد. آنها هم پروسه تولید را به خاطر ما معطل نمی‌گذارند و سراغ تولیدکننده‌های دیگر می‌روند که دردرس کمتری دارند.

تولید ورق‌های فولادی
نمایندگان مجلس باور دارند تکیه بر آسان‌ترین راه‌حل ممکن با نتایجی فاجعه‌بار قطعاً کشوری را که در بین ۱۰ تولیدکننده

و حمایت جدی است و در این شرایط واردات ورق‌های فولادی منطقی نیست و کمیسیون صنایع مجلس، رییس‌جمهوری و شخص وزیر صمت باید در این تجدیدنظر کنند.

دولت برحسب نیاز داخل ورق گرم را تنظیم‌گری کند

عزت‌الله اکبری‌تالارپشتی رییس کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی گفت: ما هر نوع وارداتی که به تولید داخل آسیب بزند، مخالفیم و بر حسب نیاز داخل ورق گرم تنظیم‌گری شود.عزت‌الله اکبری‌تالارپشتی رییس کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی دوره یازدهم عنوان کرد: ما نگاه یکسانی به شرایط فولادسازی فعال باشند. البته برای ما ارزشمند هستند. طبیعی است که متناسب با نیاز کشور و تراز صادراتی، تمام واحدهای فولادسازی فعال باشند. البته اگر تمام واحدها به گونه‌ای عمل کنند که رقیب هم نشده و کار همدیگر را خشن نکنند، بدون شک بهتر خواهد بود، از اینرو در این راستا باید یک تقسیم‌گر انجام بگیر.اکبری‌تالارپشتی گفت: سیاستی که تعیین کند چه ورقی به کشور وارد شود یا نشود، در حوزه اختیارات دولت و وزارت صنعت، معدن و تجارت است. البته ما به هر نوع وارداتی که به تولید داخل آسیب بزند، مخالفیم.بنابراین در این راستا این دولت است که باید کنترل کند که این اتفاق روی ندهد. البته در برخی مواقع به واردات نیاز است که آن را هم دولت با توجه به این موضوع که اجرا در دست دارد، می‌تواند تنظیم‌گری کند که چه کالایی و چه میزان وارد شود و چه میزان نیاز کشور است و چه میزان باید وارد کشور شود که به تولید ضربه وارد نشود. این تنظیم‌گری‌ها کار دولت است.وی در ادامه خاطرنشان کرد: ما در این زمینه مداخله‌ای انجام نمی‌دهیم، مهم این است مهندسی ساختاری دولت در حوزه میدان باید به گونه‌ای باشد که از همه استعدادهای و ظرفیت‌های کشور استفاده شود.

یادداشت

معضلی برای چهار فصل آرش فرشیدفر
فعال صنعتی

ایران از جمله کشورهای غنی و ثروتمند جهان به لحاظ بهره‌مندی از ذخایر و پتانسیل‌های معدنی به شمار می‌آید؛ به نحوی که در حال حاضر در میان ۱۵ کشور برتر معدنی جهان قرار گرفته است.

مهم‌ترین ماده معدنی مورد استفاده در تولید فولاد، حدود ۱۸۰ میلیارد تن تخمین زده می‌شود و ایران با سهم حدود دو میلیارد و ۷۰۰ میلیون تنی، ۱/۵ درصد از ذخایر سنگ‌آهن جهان را در اختیار دارد.

بیشترین ذخایر سنگ‌آهن کشور در استان‌های خراسان رضوی، یزد و کرمان واقع شده که از جمله می‌توان به منطقه سنگان در جنوب استان خراسان رضوی اشاره کرد. با توجه به اهمیت تأمین پایدار سنگ‌آهن و در ادامه تولید کنسانتره و گندله مورد نیاز شرکت‌های فولادی در راستای تحقق تولید ۵۵ میلیون تن فولاد در اقی ۱۴۰۴ و همچنین ارتقای جایگاه ایران در میان ۱۰ تولیدکننده برتر فولاد جهان در ماه‌های پیش رو، احداث کارخانجات تولید کنسانتره و گندله در مناطق آهن‌خیز کشور به ویژه سنگان در دستور کار قرار گرفته است.

شرکت فولاد شرق کاوه، یکی از شرکت‌های فولادی کشور به شمار می‌آید که هم‌اکنون با هدف تولید ۲/۵ میلیون تن کنسانتره در فاز اول و افزایش ظرفیت تولید کنسانتره به پنج میلیون تن در فاز دوم و همچنین تولید پنج میلیون تن گندله، در منطقه سنگان در حال فعالیت است.

از جمله مهم‌ترین چالش‌های پیش روی تمامی تولیدکنندگان کنسانتره در کشور، می‌توان به نبود محلی برای جمع‌آوری و دیپوی اسلاری باطله اشاره کرد.

به منظور رفع این معضل، ما سعد باطله‌ای به ظرفیت ۲/۵ میلیون تن احداث کرده‌ایم و باطله موجود را در این سد رها می‌کنیم. در ادامه باطله جمع‌آوری شده در داخل سد پس از تیخیر آب باقی‌مانده، به محل‌هایی که برای دیپوی باطله در نظر گرفته شده است، حمل می‌شود. همچنین به منظور برگشت آب اضافی به چرخه تولید، محلی را برای ذخیره آب در نظر گرفته‌ایم و از این طریق، حدود ۵۰ درصد آب را پس از تنش‌بین شدن گل‌ولای به چرخه تولید برمی‌گردانیم. در همین راستا، با توجه به مشکل کم‌آبی در سال‌های اخیر و استقرار صنایع آب‌ببر در مجموعه معادن سنگ‌آهن سنگان، با هدف بهینه‌سازی مصرف آب و بازیافت آب همراه باطله و جلوگیری از مصرف بی‌رویه منابع زیرزمینی و جلوگیری از آلودگی‌های زیست‌محیطی، پروژه احداث سالن آبگیری از باطله جهت برکت‌سازی فولاد به ۹۵ درصد آب به چرخه تولید را در دستور اقدام داریم و هم‌اکنون در حال تهیه اسناد مناقصه جهت انتخاب پیمانکار این پروژه زیست‌محیطی هستیم. محدودیت تأمین انرژی در روزهای مختلف سال، یکی دیگر از معضلاتی است که نه تنها تولیدکنندگان کنسانتره و گندله بلکه تمامی شرکت‌های فولادی با آن مواجه‌اند؛ در همین راستا، احداث نیروگاه‌های خودتأمین، می‌تواند نقش بسزایی در رفع این معضل ایفا کند.

در راستای تحقق تولید ۵۵ میلیون تن فولاد در اقی ۱۴۰۴، حدوداً به ۸۰ میلیون تن کنسانتره نیاز داریم که در حال حاضر، ظرفیت تولید حدود ۶۰ میلیون کنسانتره در کشور ایجاد شده است. با توجه به توسعه نامتوازن در زمینه تولید گندله و آهن اسفنجی و اختلاف چشمگیری که با اهداف تعیین شده وجود دارد؛ در زمینه توسعه این بخش در راستای تحقق اقی ۱۴۰۴ بیش از پیش احساس می‌شود. یکی دیگر از چالش‌های مهم منطقه صنعتی سنگان، پایین بودن ظرفیت حمل‌ونقل جاده‌ای و ریلی است که با توجه به اهمیت بالای این منقره؛ در زمینه توسعه خوراک مورد نیاز شرکت‌های بزرگ فولادی همچون فولاد مبارکه و فولاد خوزستان، توسعه حمل‌ونقل جاده‌ای و ریلی باید در دستور کار دولت و مسئولان قرار بگیرد.

در حال حاضر بخش معدن و صنایع معدنی به عنوان یکی از شاخصه‌های مهم اقتصادی کشور، نقش مهمی در توسعه و رشد سرمایه‌گذاری ایفا می‌کند. در این راستا، دولت می‌تواند نقش مهمی در توسعه و رشد این بخش همگام با تصویب قوانین و مقررات کارشناسانه، تسهیل در اخذ مجوزهای لازم، ارائه تسهیلات مالی و اعتباری و تشویق به سرمایه‌گذاری در بخش معدن و صنایع معدنی به ویژه فولاد داشته باشد. همچنین، دولت باید با ایجاد یک بستر مناسب برای صادرات محصولات معدنی و فلزی، زمینه حضور هرچه بیشتر فعالان این بخش در بازارهای منطقه‌ای و بین‌المللی را فراهم سازد. یکی دیگر از اقدامات مهم و ضروری که بنابر تأکید مقام معظم رهبری باید در دستور کار دولت قرار گیرد، کاهش تصدیگری و واگذاری امور به بخش خصوصی است؛ چراکه سرمایه‌گذاری فعالان خصوصی در حوزه معدن و صنایع معدنی، توسعه اشتغال‌زایی و ایجاد ارزش افزوده بیشتر و در نهایت رشد اقتصاد را به همراه خواهد داشت.

در حال حاضر فرسودگی ماشینین آلات و عدم به‌روزرسانی تکنولوژی، یکی از مهم‌ترین چالش‌های بخش معدن به ویژه در حوزه اکتشاف و استخراج محسوب می‌شود. از این رو، به‌روزرسانی تکنولوژی و واردات ماشین‌آلات جدید در حوزه اکتشاف و استخراج سنگ‌آهن و در ادامه تولید کنسانتره و گندله، می‌تواند بهیچود قابل توجهی در کیفیت و کمیت استخراج و تولید ایجاد کند. به علاوه، با بهره‌گیری از تکنولوژی‌های پیشرفته، دسترسی دقیق‌تر و سریع‌تری به معادن ایجاد شده و فرایند استخراج و تولید بهینه‌سازی خواهد شد. همچنین، استفاده از ماشین‌آلات جدید پیشرفته، می‌تواند به کاهش هزینه‌های تولید و افزایش بهره‌وری کمک کند. با این حال، برای ارزیابی دقیق تأثیر به‌روزرسانی تکنولوژی و واردات ماشین‌آلات جدید، باید به شرایط خاص هر معدن و شرکت تولیدی نیز توجه کرد.

احداث فاز دوم کارخانه کنسانتره‌سازی با ظرفیت ۲/۵ میلیون تن در سال، مهم‌ترین طرح توسعه شرکت فولاد شرق کاوه محسوب می‌شود و با راه‌اندازی این کارخانه، ظرفیت تولید کنسانتره شرکت به پنج میلیون تن در سال خواهد رسید. در حال حاضر اسناد مناقصه این پروژه تهیه شده و در مرحله برگزاری است؛ همچنین کارخانه گندله‌سازی با ظرفیت پنج میلیون تن در سال در دست احداث قرار دارد که با بهره‌برداری از این پروژه، نام فولاد شرق کاوه در میان برترین تولیدکنندگان گندله مورد نیاز شرکت‌های بزرگ فولادی کشور قرار خواهد گرفت.

شرکت‌ها

۲ چالش انرژی و حمل محصول در مسیر تولیدات فولاد سنگان

تولیدات شرکت‌های صنعتی در منطقه سنگان با چالش کمبود و یا قطع انرژی و حمل‌ونقل ریلی مواجه است. قطعی انرژی برق و گاز و همچنین نقص در زیرساخت‌های حمل‌ونقل ریلی از موانع افزایش ظرفیت تولید در این منطقه به‌شمار می‌روند که اتخاذ تدابیر و همکاری‌های گسترده در سطح کشور برای رفع چالش‌های موجود را بیش از پیش ضروری می‌نماید.

تأثیر قطعی برق و گاز روی صنعت فولاد و معدن وجود دارد. شرایط ناپایدار در تأمین انرژی می‌تواند به توقف تولید، اختلال در زنجیره تأمین مواد اولیه و افزایش هزینه‌ها منجر شود. این موضوع می‌تواند باعث کاهش تولید، افزایش قیمت‌ها، کاهش توانایی رقابتی در صنعت فولاد و معدن شود.

فولاد سنگان سال گذشته از ۳۲۰ روز کاری طبق استاندارد طراحی کارخانه، ۱۲۰

یک فعال صنعت مطرح کرد:

سنگ بزرگی پیش پای تولید

گروه خبر

مدیر فروش شرکت رایان سیم، تولیدکننده سیم و کابل برقی گفت: در کنار مشکلات بی‌شماری که تولیدکنندگان با آن دست به گریبان هستند، واردات لوازم خانگی سیمی نیز می‌تواند تأثیر منفی بر میزان تولید و فروش تولیدکنندگان کابل‌های مورد نیاز این صنعت بگذارد؛ در حالی که لوازم خانگی ساخت داخل از کیفیت خوبی برخوردار هستند و نیازی به واردات نیست.

موسی میرداد امیری بیان کرد: شرکت رایان سیم اولین تولیدکننده کابل‌های آسانسور و تنها تولیدکننده کابل‌های دوشاخه لوازم خانگی در ایران است که کلیه مراحل تولید مرتبط با کابل‌های دوشاخه، در داخل مجموعه صورت می‌گیرد؛ علاوه‌براین، سبید محصولات این مجموعه شامل انواع کابل‌های تخت و گرد، انواع سیم‌های افشان و گرانول پی وی سی نیز است. شرکت رایان سیم بالغ بر ۲۵ سال است که در صنعت سیم و کابل فعالیت دارد و تولید محصولات باکیفیت که روکش بی وی سی انعطاف‌پذیری دارند، باعث شده تا بسیاری از شرکت‌های بزرگ و معتبر تولیدکننده لوازم خانگی با این مجموعه همکاری کنند، در نتیجه سیم و کابل‌های تولیدی شرکت رایان سیم، به اقصی نقاط کشور ارسال می‌شود و این مجموعه موفق به حضور در بازارهای صادراتی (عراق) نیز شده است.وی به بررسی مشکلات و موانع تولیدکنندگان تولید سیم و کابل در کشور پرداخت و گفت: مشکلاتی مانند تأمین مواد اولیه، کمبود نیروی انسانی متخصص و تولید دچار اختلال می‌شود. علاوه‌براین، چارچوب‌ها و فرایندهای اداری تعیین شده از سوی مسئولان ذی‌ربط و تولیدکنندگان در خصوص خرید مفتول، بدون منظم نبوده و دائماً با ابلاغ بخشنامه‌های مختلف و متغییر در حال تغییر است. ما مفتول مسی مورد نیاز خود را هم از شرکت‌های تولیدکننده تا میزان تأثیرات منفی این مشکلات را کاهش دهنند اما مسائل اقتصادی در سال‌های اخیر نمود بیشتری پیدا کرده است. چالش‌هایی که اکنون وجود دارد، کاهش ظرفیت تولید سیم، کمبود سیم و کابل تولیدی شرکت رایان سیم است. اگرچه باید توجه داشت که این مشکلات تنها مختص به صنعت سیم و کابل نیست و به تازگی در مسیر خرید این صنعت به وجود نیامده است؛ در حال حاضر تولیدکنندگان داخلی در مشکلات حوزه تولید آگاه هستند و خود را برای مقابله با آن‌ها آماده کرده‌اند. گفتنی است که ما در

این مجموعه به عنوان یکی از واحدهای تولیدی که به طور مستمریق در بازار مصرف نیز فعالیت دارد، چالش‌های مطرح شده را به خوبی درک کرده‌ایم. مدیر فروش شرکت رایان سیم در همین راستا ادامه داد: با توجه به اینکه مفتول مسی ماده اولیه اصلی واحدهای تولیدی سیم و کابل است، فرایند عمده تولیدکنندگان در زمینه مواد اولیه، مربوط به تأمین کافتی و به‌موقع مفتول است اما در برخی مواقع با نوسان زیاد قیمت مفتول، فرایند تولید دچار اختلال می‌شود. علاوه‌براین، چارچوب‌ها و فرایندهای اداری تعیین شده از سوی مسئولان ذی‌ربط و تولیدکنندگان در خصوص خرید مفتول، بدون منظم نبوده و دائماً با ابلاغ بخشنامه‌های مختلف و متغییر در حال تغییر است. ما مفتول مسی مورد نیاز خود را هم از شرکت‌های تولیدکننده تا میزان تأثیرات منفی این مشکلات را کاهش دهنند اما مسائل اقتصادی در سال‌های اخیر نمود بیشتری پیدا کرده است. چالش‌هایی که اکنون وجود دارد، کاهش ظرفیت تولید سیم، کمبود سیم و کابل تولیدی شرکت رایان سیم است. اگرچه باید توجه داشت که این مشکلات تنها مختص به صنعت سیم و کابل نیست و به تازگی در مسیر خرید این صنعت به وجود نیامده است؛ در حال حاضر تولیدکنندگان داخلی در مشکلات حوزه تولید آگاه هستند و خود را برای مقابله با آن‌ها آماده کرده‌اند. گفتنی است که ما در

طوری که برای رفع نیاز مجموعه نسبت به جذب افراد غیربومی اقدام کرده‌ایم. هم‌اکنون حدود ۶۰ تا ۷۰ نفر در این کارخانه مشغول به کار هستند؛ یکی از اهداف اصلی ما افزایش میزان اشتغال‌زایی و تعداد کارکنان است زیرا با توجه به قابلیت‌های فراوان این شرکت و شهرت برند آن در بازار مصرف، ظرفیت اشتغال‌زایی برای ۱۲۰ نفر در داریم.
با دست پس زدن، با پا پیش کشیدن
میرداد امیری با اشاره به تعدد تغییر قوانین واردات لوازم خانگی به کشور، تصریح کرد: همان‌طور که ذکر شد این مجموعه به طور تخصصی در زمینه تولید کابل‌های دو شاخه لوازم خانگی فعالیت دارد؛ به همین دلیل واردات لوازم خانگی نه‌تنها روی میزان فروش کارخانه‌های تولیدکننده این لوازم، بلکه روی میزان فروش ما و سایر تولیدکنندگانی که در زمینه تولید این کابل‌ها فعالیت دارند، تأثیرگذار است. زمانی که تولیدکنندگان داخلی توان تولید این محصولات را با کیفیت مناسب دارند، چه لزومی دارد که واردات لوازم خانگی انجام شود؟ البته در حال حاضر با قوانین وضع شده امکان واردات وجود ندارد و ما با استقبال تولیدکنندگان لوازم خانگی برای خرید محصولات وابسته هستیم اما زمزمه‌هایی در خصوص تغییر قوانین واردات به گوش می‌رسد. متأسفانه علی‌رغم تولید لوازم خانگی در کشور، علت تلاش برای واردات مشخص نیست؛ بی‌شک

لوازم خانگی وارداتی، قیمت پایین‌تری دارند اما باید توجه داشت که این مسئله بدون دلیل نیست زیرا این محصولات از کیفیت بالایی برخوردار نیستند و لوازم خانگی ساخت داخل، کیفیت مطلوب‌تری نسبت به اجناس خارجی دارند. ضمن اینکه استانداردهای تعیین شده داخلی در خصوص تولید سیم و کابل، به نحوی است که تولیدکنندگان با رعایت آن‌ها محصولات باکیفیتی را تولید می‌کنند؛ بدون اغراق محصولات داخلی در مقابل سیم و کابل‌های خارجی حرفی برای گفتن دارند.
وی در خصوص شرایط بازار مصرف، عنوان کرد: متأسفانه در کنار رکود بازار مصرف، توان خرید مشتریان نیز کاهش یافته است. با افزایش بی‌رویه و بی‌اساس قیمت‌ها و فعالیت واسطه‌گران که منجر به بر هم خوردن تعادل در بازار شده، ماشین تولید در سربالایی مشکلات قرار دارد؛ در این شرایط تولیدکنندگان با اتخاذ راهبردهایی به دنبال کاهش اثر منفی مشکلات اقتصادی و ریسک‌های سیستماتیک هستند اما باید توجه داشت که آن‌ها امکان مدیریت و کنترل شرایط را به طور کامل ندارند زیرا برخی از عوامل و متغیرها از حیطة اختیارات تولیدکنندگان خارج است.

سنگ بزرگی پیش پای تولید

مدیر فروش شرکت رایان سیم در رابطه با تولید و عرضه سیم و کابل‌های غیراستاندارد در بازار مصرف، اظهار داشت: در حال حاضر به دلیل تعدد

ظرفیت باقوه‌ای می‌شود و از طرف دیگر میزان سودآوری شرکت‌های منطقه را نیز تحت تأثیر قرار خواهد داد.
از آنجا که قطعی گاز باعث تعطیلی کارخانه گندله سازی می‌گردد، در روندی معکوس بر تولید کنسانتره شرکت نیز تأثیر منفی دارد چراکه انباشت و دیپوی کنسانتره و عدم مصرف آن در گندله سازی اجازه تولید کنسانتره با حداکثر توان را نخواهد داد. با وجود ظرفیت تولید ۳۵ میلیون تن گندله و کنسانتره و ۲.۵ میلیون تن سنگ‌آهن دانه‌بندی شده در منطقه سنگان، ظرفیت حمل‌ونقل ریلی حداکثر ۸.۵ میلیون تن است و در سال گذشته تنها ۵ میلیون تن حمل جاده‌ای انجام شده است. در حال حاضر ظرفیت حمل ریلی منطقه سنگان با ظرفیت تولید کارخانه‌های منطقه هماهنگ نیست و باعث تأخیر در حمل‌ونقل محصولات شده است.

تعداد واحدهای غیرمجاز و خلا نظارتی سازمان‌های مربوطه، محصولات بی‌کیفیت به راحتی در دسترس مصرف‌کنندگان قرار می‌گیرند. در حالی که عرضه و فروش سیم و کابل‌های غیراستاندارد باعث شده تا عرصه بر تولیدکنندگان معتبر تنگ شود زیرا این محصولات با قیمت پایین‌تری نسبت به نوع مشابه باکیفیت به فروش می‌رسد. با توجه به قیمت مفتول مسی و احتساب سایر هزینه‌های ثابت و متغیر، امکان تولید محصول باکیفیتی با قیمت تمام شده سیم و کابل‌های غیراستاندارد وجود ندارد؛ بنابراین برای کاهش قیمت محصولات، کمیّت و کیفیت مواد به‌کاررفته در سیم و کابل دست‌نوش تغییر می‌شود. به عنوان مثال یکی از مواردی که می‌تواند باعث کاهش چشمگیر قیمت نهایی محصول ثابتی شده تعداد و یا کاهش قطر رشته‌های مسی است. لازم به ذکر است که برخی واحدهای بدون انجام دانه‌اند اما با توجه به تعداد بالای تولیدکنندگان غیرمجاز، چندان موثر واقع نشده است.

میرداد امیری ابراز کرد: یکی از استراتژی‌های ما برای حفظ قدرت رقابت‌پذیری مجموعه در بازار مصرف، کاهش حاشیه سود و به حداقل رساندن قیمت تمام شده محصولات باکیفیت است. باید توجه داشت که تولیدکنندگان ملزم به پرداخت هزینه‌های ثابتی هستند که امکان کاهش و یا عدم پرداخت آن‌ها وجود ندارد. به همین دلیل اگر فرایند تولید متوقف و یا میزان فروش محصولات کاهش یابد، واحدهای تولیدی به جای سودآوری، زیان‌ده خواهند بود؛ در نتیجه کاهش حاشیه سود می‌تواند راه حلی برای ادامه فعالیت مجموعه و حفظ میزان فروش محصولات باشد.

وی در پایان یادآور شد: افزایش میزان تولید کاب و سیم به تبع آن افزایش تولید مفتول مسی در کشور، می‌تواند تأثیر مثبتی در راستای رفع چالش تولیدکنندگان در زمینه تأمین مواد اولیه داشته باشد؛ این در حالی است که افزایش قیمت مس باعث می‌شود تا قیمت تمام شده لوازم خانگی نیز روند صعودی و به خود بخود بزرگ علاوه بر کابل دوشاخه، قطعات مسی دیگری در تولید این‌ا نوع نقش دارند. در نهایت باید گفت که دردرمانای صنعت سیم و کابل وابسته به دیدگاه دولت و سیاست‌گذاری‌های آن در جهت حمایت از تولیدکنندگان خواهد بود؛ در صورتی که تولیدکنندگان از حمایت‌های لازم برخوردار باشند، می‌توان به آینده امیدوار بود.

آخرین مهلت ارسال طرح به چالش هوشمندسازی معادن

معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش بنیان ریاست جمهوری، وزارت صنعت، معدن و تجارت، سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران و شرکت ملی مس ایران در راستای توسعه و تحقق اقتصاد دانش‌بنیان در کشور چالشی با عنوان «طراحی و اجرای هوشمندسازی معادن و تکمیل فناوری‌های وابسته» مطرح کرده و از طرح‌های فناورانه و نوآورانه در این زمینه حمایت می‌کنند. ۱۵ بهمن ماه آخرین مهلت ارسال طرح به این چالش فناورانه اعلام شده است. صنعت مس در ایران یکی از صنایع مهم و تأثیرگذار در حوزه‌های اقتصادی و صنعتی کشور است. برای درک اهمیت این موضوع می‌توان به سهم ۳۰ درصدی صنعت و معدن در تولید ناخالص داخلی کشور اشاره کرد که صنعت مس بخشی از این سهم را شامل می‌شود. از نسوی دیگر، امروزه به‌کارگیری فرآیندهای هوشمندسازی در صنعت معدن سبب بهبود عملکرد، کاهش هزینه‌ها، افزایش ایمنی و کارایی در تمامی مراحل از استخراج تا تولید نهایی می‌شود. باتوجه به سهم این صنعت از اقتصاد کشور این موضوع سبب افزایش تولید، کاهش مصرف منابع و بهبود انرژی شده و متعاقباً به حفظ محیط‌زیست کمک می‌کند. در راستای اجرای تدابیر و منویات مقام معظم رهبری و سیاست‌های دولت سیزدهم مبنی بر توسعه ظرفیت‌ها

اهداف اصلی

- نظارت و مدیریت برنامه تولید روزانه معدن

- افزایش راندمان عملیات معدن‌کاری و باطله‌برداری از طریق بهره‌وری

حداکثری از تجهیزات و ماشین‌آلات موجود؛

- جلوگیری از هدررفت کانسنگ و مصرف انرژی؛

- مدیریت ریسک و ارتقاء سطح ایمنی عملیات معدن‌کاری؛

- افزایش ایمنی نیروی انسانی و تجهیزات موجود؛

- مدیریت کاهش زمان تعمیرات و نگهداری تجهیزات و ماشین‌آلات معدنی؛

- کاهش هزینه‌های عملیاتی، مدیریت مصرف بهینه انرژی و سوخت ماشین‌آلات معدنی؛

- ثبت اطلاعات تولید بدون دخالت نیروی انسانی؛

- تهیه داشبوردهای مدیریتی و گزارشات تولید.

شرایط طرح‌های پیشنهادی

لازم است طرح‌های پیشنهادی با شرح خدمات کلی فاز اول پروژه هوشمندسازی (راه‌اندازی سیستم پایش و گسیل ناوگان بارگیری و باربری) در فایل پیوست مطابق باشد. برخی از شرایط عمومی به شرح ذیل است:فناوران منتخب ملزم به گارانتی تجهیزاتی که نصب می‌کنند به مدت ۳ سال پس از راه‌اندازی باشد و تحویل و نصب آن باید به تأیید دستگاه نظارت برسد. شرایط گارانتی شامل استفاده از تجهیزات اصلی و غیر استوک با تأیید دستگاه نظارت است.فناوران منتخب ملزم به ارائه خدمات راهبری، اجرا و آموزش سیستم به مدت یک سال

پرورش رایگان نیروی متخصص استخراج و حفاری معادن در کرمان

سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران (ایمیدرو) براساس تفاهم‌نامه مشترک استانداری و اداره کل آموزش فنی و حرفه‌ای استان کرمان گام جدیدی برای ایجاد اشتغال و رفع کمبود نیروی مهارتی در بخش معدن و صنایع معدنی این استان برداشته است که روز به روز نیز بر دامنه رشته‌های آن از جمله در استخراج و حفاری معدن افزوده می‌شود. در جدیدترین اقدام ایمیدرو برای کرمانی‌ها تربیت نیروی ماهر در رشته‌های استخراج معادن زیرزمینی و حفاری معادن زیر زمینی در قالب طرحی آموزشی براساس تفاهم‌نامه با اداره کل فنی و حرفه‌ای این استان به اجرا درآمده، طرحی که قرار است در بهمن سال جاری پرسنل فنی عملیات معدنی را آموزش دهد و در نهایت زمینه اشتغال این افراد در معادن بخش خصوصی استان را فراهم کند؛زمزمه‌های نبود و کمبود زیرساخت‌های مناسب در برخی معادن استان کرمان طی سال‌های گذشته همواره وجود داشته، زیرساخت‌هایی که بخشی از آنها به آب، برق، گاز و بخش دیگری به نیروی انسانی ماهر مربوط می‌شد؛ نیروی انسانی که می‌توانست به عنوان تکنشین ماهر زمینه استخراج و در شرایط ایده‌آل‌تر فرآوری از معادن را فراهم کند؛همین کمبود زیرساخت و نیروی انسانی ماهر کم کم پای ایمیدرو را به رفع مشکلات معدن کرمان کشاند و درست بهمن سال گذشته مدیرعامل سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران(ایمیدرو) در نشست بررسی مشکلات معادن جنوب استان اعلام کرد که این سازمان آمادگی لازم برای رفع مشکلات زیرساختی معادن را دارد.البته از سال گذشته افزایش مهارت نیروهای انسانی وظیفه‌ای تخصصی برای ایمیدرو بوده این سازمان به عنوان راهبر توسعه زنجیره معدن و صنایع معدنی، با توجه به کمبود نیروی انسانی تحصیلکرده و ماهر در بسیاری از حوزه‌های معدنی از جمله حفاری اکتشافی، استخراج، راندگی و سربوس و نگهداری ماشین‌آلات معدنی، آشناری، چالزنی، ایمنی، بهداشت و محیط زیست، برنامه‌های مختلفی را برای رفع این مشکل به اجرا گذاشته است.اما بیشتر از اینها این سازمان هم ایمیدرو گام‌هایی برای معادن کرمان برداشت و دوره آموزش تخصصی حفاری معدن با همکاری ایمیدرو، فنی و حرفه‌ای و اداره کل صمت جنوب استان کرمان در جیرفت راه‌اندازی شد، دوره‌ای که معاون هماهنگی امور اقتصادی استاندار کرمان درباره آن گفته بود که مهم‌ترین مرحله در حوزه اکتشاف معدنی، حفاری است و لذا با همکاری شرکت ایمیدرو، سازمان صمت، فنی و حرفه‌ای و مرکز تحقیقات ذیل شرکت تهیه و تولید مواد معدنی استان کرمان، اولین آموزش تخصصی معدنی در جنوب کرمان راه‌اندازی شده است.امیر حسن زاده به ثبت نام ۲۲ نفر برای آموزش حفاری معدن در جیرفت نیز اشاره کرده و گفته بود که ثبت‌نام کنندگان پس از گذراندن کلاس‌های تئوری، دوره‌ای را در یکی از معادن به صورت عملیاتی آموزش می‌بینند.در جدیدترین اقدام ایمیدرو برای کرمانی‌ها هم تربیت نیروی ماهر در رشته‌های استخراج معادن زیرزمینی و حفاری معادن زیر زمینی در قالب طرحی آموزشی براساس تفاهم‌نامه با اداره کل فنی و حرفه‌ای این استان به اجرا درآمده طرحی که قرار است در بهمن سال جاری پرسنل فنی عملیات معدنی را آموزش دهد و در نهایت زمینه اشتغال این افراد در معادن بخش خصوصی استان را فراهم کند.

www.rouzegarmadan.ir

یک کارشناس ارشد حوزه انرژی به بیان توضیحاتی درباره اهمیت انحصار زدایی از توسعه میادین نفت و گاز که در برنامه هفتم توسعه پرداخته وگفت: بخش خصوصی باید در توسعه صنعت نفت حضور داشته باشد.

سعید میرترابی، استاد دانشگاه و کارشناس ارشد حوزه انرژی در گفت‌وگو با خبرنگار مهر، درباره ماده ۱۵ برنامه هفتم توسعه برای ورود بخش خصوصی به توسعه میادین نفت و گاز گفت: واقعیت این است که ورود بخش خصوصی به توسعه میادین نفت و گاز در برنامه هفتم مصوب شده در بعد کلان رویکرد مثبتی است.

میرترابی بیان کرد: البته واقعیت است که بخش خصوصی در ایران به دلیل اینکه دهه‌ها از فعالیت و حضور در حوزه نفت و گاز دور بوده است و بخش بالادستی نفت و گاز به طور کامل و پایین دستی به صورت میانگین در دست دولت بوده است بخش

رشد اقتصادی با حضور بخش خصوصی محقق می شود

خصوصی از تجربه کافی برای حضور در توسعه میادین نفت و گاز برخوردار نیست. این استاد دانشگاه ادامه داد: با توجه به اینکه بخش نفت ما شرایط تحریمی دارد و محدودیت‌های خاص و شفافیت کمی در این حوزه وجود دارد، بخش خصوصی به طور معمول نتواند در این بخش ورود کند و در گام‌های ابتدایی بیشتر زمینه ورود بخش غیر دولتی و خصولتی در این حوزه فراهم می‌شود. وی بیان کرد: بخش خصولتی تجربه حضور در حوزه نفت و گاز و توسعه میادین داشته‌اند.

وی مصوبه راهی است که بخش خصوصی در این حوزه به مرور وارد شود. این افزوده: شکستن انحصار در نفت و گاز ایران دارای پتانسیل بازگشایی طیف وسیعی از مزایا از جمله پیشرفت‌های فناوری، سرمایه‌گذاری‌های خارجی، ایجاد شغل، رشد اقتصادی و افزایش پایداری زیست‌محیطی است.

قطب جدید انرژی‌های پاک

ظرفیت انرژی‌های تجدیدپذیر تا سال ۲۰۳۰ تا ۳٫۷ گیگاوات در حال حاضر ۱۴٫۲ گیگاوات است که با توجه به سرعت توسعه انرژی‌های تجدیدپذیر در امارات، یک هدف قابل دستیابی است. شرکت آب و برق امارات (متعلق به دولت ابوظبی) در اوایل ژوئیه پیشنهادهایی را از توسعه‌دهندگان احتمالی سومین نیروگاه فنوتولناتیک خورشیدی ۱٫۵ گیگاواتی خود دریافت کرد و انتظار می‌رود تا پایان سال فرایند چهارمین نیروگاه با اندازه مشابه را آغاز کند.

مقامات ابوظبی خرید حداقل یک گیگاوات سالانه ظرفیت خورشیدی در دهه آینده را هدف قرار داده‌اند. دولت دبی در ابتدا هدف خود را برای رسیدن به ظرفیت ۵ گیگاواتی تا سال ۲۰۲۰ در پارک خورشیدی محمد بن راشد آل مکتوم تعیین کرد. در حال حاضر پس از تکمیل فاز پنجم ۹۰۰ مگاواتی، توان آن به ۲۴۲۷ مگاوات رسیده است. همچنین شرکت مصدر (ابوظیبی) و ACWA Power (عربستان سعودی) برای توسعه فاز ششم ۱٫۸ گیگاواتی با یکدیگر رقابت می‌کنند.

اگرچه انرژی خورشیدی منبع اصلی انرژی جایگزین در امارات باقی خواهد ماند، اما سهم جزئی در ظرفیت برق غیرهیدروکربنی از زباله حاصل خواهد شد، به طوری که فاز نخست تاسیسات ۲۲۰ مگاواتی در محل دفن زباله وارسان دبی در اوایل ژوئیه به بهره‌برداری رسید و ۲۵۰ مگاوات پروژه نیروگاه آبی تلمبه‌ای نیز در دبی در حال ساخت است. چهارمین و آخرین فاز راکتور ۱٫۲ گیگاواتی) نیز در نیروگاه هسته‌ای برکه ساخت کره‌جنوبی برای راه‌اندازی پیش‌بینی شده تا در سال ۲۰۲۴ به مرحله آزمایش برسد.

امارات متحده عربی از رویکردی مثبت و عمل‌گرایانه برای انتقال انرژی پیروی می‌کند، زیرا دوره پیش‌بینی-۲۰۲۷ تا ۲۰۲۳ برنامه‌ریزی شده‌اند، ادامه خواهند داد و گاز را برای صادرات و مصارف صنعتی آزاد می‌کنند و حتی با کاهش قیمت‌های بین‌المللی نفت، از رشد قوی تولید ناخالص داخلی می‌رود که هدف ملی این کشور برآورده شود و ظرفیت تصب‌شده خورشیدی و هسته‌ای امارات تا پایان دهه به حدود ۲۰ گیگاوات برسد.

امارات متحده عربی از رویکردی مثبت و عمل‌گرایانه برای انتقال انرژی پیروی می‌کند، زیرا در عین حال سرمایه‌گذاری زیادی در سیستم‌های انرژی جدید انجام می‌دهد. سال ۲۰۲۳ که سال انرژی امارات لقب گرفته، نشان‌دهنده سفر بی‌امان این کشور برای پذیرش فعال انتقال انرژی از طریق پروژه‌های انرژی پاک پیشگام در زمینه‌های خورشیدی، هسته‌ای و هیدروژن است.

مهندس یوایده مرشد علی المرار، رئیس اداره انرژی ابوظیبی می‌گوید: ما در تلاش انجام یک انتقال قوی انتقال انرژی هستیم که انتشار گازهای گلخانه‌ای مرتبط با انرژی را از طریق به کارگیری فناوری‌های انرژی پاک مانند خورشیدی، هیدروژن، ذخیره‌سازی و هسته‌ای کاهش می‌دهد. کارشناسان می‌گویند عملیات پایدار و فشار برای تولید محلی در نهایت امارات متحده عربی را به یک مرکز منطقه‌ای تبدیل می‌کند.

تقریباً آماده تبدیل شدن به مرکز منطقه‌ای انرژی بادی است

مصطفی وارانک، وزیر صنعت و فناوری ترکیه هفته گذشته اعلام کرد که کشورش آماده است تا به قطب انرژی بادی برای اروپا و آسیای مرکزی تبدیل شود. اظهارات وارانک در سخنرانی افتتاحیه کنفرانس و نمایشگاه WindEnergy ۲۰۲۳ هامبورگ آلمان بیان شد که بیش از ۴۰ شرکت

انرژی

این استاد دانشگاه ادامه داد: بر اساس ماده ۱۵ برنامه هفتم می‌توان بخشی از مشکلات مالی در حوزه نفت و گاز را حل کرد ولی بخش مدیریتی قطعا در برابر این بند مقاومت خواهند کرد.

این کارشناس انرژی بیان کرد: در کلیت موضوع و با توجه به محدودیت‌های منابع قطعاً حضور بخش خصوصی فتح باب خوبی است. میرترابی توضیح داد: شکستن انحصار توسعه میادین نفت و گاز می‌تواند یک صنعت نفت و گاز رقابتی‌تر و پویاتر ایجاد کند که فرصت‌های شغلی قابل توجهی را با خود به همراه دارد.

مشارکت بخش خصوصی می‌تواند منجر به ایجاد شغل در بخش‌های مختلف از جمله اکتشاف، حفاری، مهندسی، لجستیک و خدمات پشتیبانی شود.

یک مجمع سرمایه‌گذاری دوجانبه در این کشور شرکت کردند و در ماه ژوئن اعلام شد که پیمانکار مهندسی و ساختمانی هیوندای قراردادی ۵ میلیارد دلاری برای همکاری با آرامکووی عربستان سعودی در یک کارخانه پتروشیمی در این کشور امضا کرده است. آرامکو همچنین قراردادی با شرکت نفت ملی کره برای یک تجارت مشترک ذخیره‌سازی نفت امضا کرده است و در پروژه تولید آمونیاک با شرکت کره‌الکتریک پاور و هلدینگ فولادسازی پوسکو همکاری خواهد کرد.

عربستان سعودی همچنین میلیاردها دلار در توسعه مراکز نوآوری با فناوری پیشرفته سرمایه‌گذاری کرده است که می‌تواند برای شرکت‌های جهانی که علاقه‌مند به توسعه فناوری پیشرفته هستند، جذاب باشد. این کشور در حال حاضر ۱۳ پروژه انرژی تجدیدپذیر در دست توسعه دارد که بزرگ‌ترین آنها نیروگاه خورشیدی ۲٫۶ گیگاواتی الشعبیه است. ظرفیت کل ۱۳ پروژه در دست توسعه بالغ بر ۱۱٫۳ گیگاوات برآورد شده است.

پادشاهی عربستان همچنین بزرگ‌ترین کارخانه تولید هیدروژن سبز جهان را در یک سرمایه‌گذاری مشترک با ACWA پاور، ابر پروداکت و نئوم NEOM راه‌اندازی می‌کند. شرکت NEOM Green Hydrogen نیز ماه گذشته اولین تحویل توربین‌های بادی خود را در بندر نثوم در شمال غربی عربستان سعودی دریافت کرد. البته نمی‌توان انتظار داشت که عربستان سعودی و دیگر کشورهای خلیج فارس بلافاصله هیدروکربن‌ها را به طور کامل از صنعت خود حذف کنند. این تغییر به تدریج رخ خواهد داد و به عنوان سنگ بنای اقتصاد آنها و یک منبع حیاتی جهانی، تولید نفت در آنها همچنان مهم خواهد بود و درآمدهای قابل توجه و ضروری را برای دولت‌های کشورهای حاشیه خلیج فارس فراهم خواهد کرد.

عمان مرکز جدید انرژی سبز در خاورمیانه انتظار می‌رود مرکز انرژی سبز عمان - یک پروژه غول‌پیکر سوخت سبز یکپارچه که در سال ۲۰۲۳، بالغ بر ۴۲درصد برق از منابع انرژی تجدیدپذیر تولید می‌شود. این منابع بین باد، خورشید و انرژی آبی تقسیم می‌شوند. پیش از این در سال ۲۰۲۳، کابینه مصر نیز پیش‌نویس قانونی را تصویب کرد که پروژه‌های هیدروژن سبز را تسهیل و ترویج می‌کند. این قانون تلاشی برای تقویت ابتکارات سازگار با محیط‌زیست تا شش ماه آینده است که در محدوده تولید هیدروژن سبز و همچنین مشتقات آن کار می‌کند.

همچنین در تلاش برای ادامه گذار خود به سمت انرژی سبز، مصر با تولیدکننده انرژی تجدیدپذیر نوژی، اسکاتک، توافق‌نامه‌ای را برای راه‌اندازی یک پروژه متانول سبز، «اولین در نوع خود» در این کشور، در اوایل سال ۲۰۲۳ امضا کرد. انتظار می‌رود این پروژه سالانه ۴۰هزار تن متانول سبز تولید کند و این پروژه مصر را در ردیف تولیدکننده «سوخت سبز برای کشتی‌ها» در عرصه جهانی قرار می‌دهد. اینها تنها تعدادی از چند پروژه هستند که به موقعیت مصر به عنوان یک قطب منطقه‌ای انرژی‌های تجدیدپذیر کمک می‌کنند. مصر با وفور منابع طبیعی در داخل مرزهای خود، کشوری پر از فرصت در بخش انرژی پاک است. از طرف دیگر صیاح شملعلی، رئیس شرکت انتقال برق مصر (EETC) می‌گوید که پروژه اتصال بین مصر و عربستان سعودی در اواسط ژوئن راه‌اندازی می‌شود. وی توضیح داد که هزینه پروژه حدود ۱٫۶ میلیارد دلار برآورد شده است. تولید سعودی یک میلیارد دلار متحمل می‌شود و مصر مابقی را تأمین می‌کند، زیرا هر کشوری ارزش کار ایجادشده در زمین‌های خود را متحمل می‌شود. او گفت که هدف از این پروژه تبادل ۳۰۰۰ مگاوات (MW) برق روزانه در زمان اوج مصرف است.

عربستان سعودی قطب کلیدی انرژی

عربستان سعودی در زمینه رشد انرژی‌های تجدیدپذیر و پاک، فراتر از مرزهای آن نیز نقش کلیدی ایفا کرده است. برخی از اقدامات عربستان شامل ایجاد زیرساخت‌های پیشرفته، افزایش سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های تجدیدپذیر، تقاضای قوی در این زمینه و اهمیت استراتژیک آن ناشی می‌شود. عربستان سعودی در حال تقویت همکاری‌های کربن‌زدایی و انرژی‌های پاک و همچنین سرمایه‌گذاری به‌ویژه در انرژی‌های تجدیدپذیر کشورهای آسیایی است.

عربستان سعودی در حال تقویت همکاری‌های کربن‌زدایی و انرژی‌های پاک و همچنین سرمایه‌گذاری به‌ویژه در انرژی‌های تجدیدپذیر کشورهای آسیایی است. عربستان سعودی در حال تقویت همکاری‌های کربن‌زدایی و انرژی‌های پاک و همچنین سرمایه‌گذاری به‌ویژه در انرژی‌های تجدیدپذیر کشورهای آسیایی است. عربستان سعودی در حال تقویت همکاری‌های کربن‌زدایی و انرژی‌های پاک و همچنین سرمایه‌گذاری به‌ویژه در انرژی‌های تجدیدپذیر کشورهای آسیایی است.

عربستان سعودی در حال تقویت همکاری‌های کربن‌زدایی و انرژی‌های پاک و همچنین سرمایه‌گذاری به‌ویژه در انرژی‌های تجدیدپذیر کشورهای آسیایی است. عربستان سعودی در حال تقویت همکاری‌های کربن‌زدایی و انرژی‌های پاک و همچنین سرمایه‌گذاری به‌ویژه در انرژی‌های تجدیدپذیر کشورهای آسیایی است. عربستان سعودی در حال تقویت همکاری‌های کربن‌زدایی و انرژی‌های پاک و همچنین سرمایه‌گذاری به‌ویژه در انرژی‌های تجدیدپذیر کشورهای آسیایی است.

عربستان سعودی در حال تقویت همکاری‌های کربن‌زدایی و انرژی‌های پاک و همچنین سرمایه‌گذاری به‌ویژه در انرژی‌های تجدیدپذیر کشورهای آسیایی است.

عربستان سعودی در حال تقویت همکاری‌های کربن‌زدایی و انرژی‌های پاک و همچنین سرمایه‌گذاری به‌ویژه در انرژی‌های تجدیدپذیر کشورهای آسیایی است.

۳۰ بهمن ۱۴۰۲ • ۱۱ آرجب ۱۴۴۵ • ۲۳ ژانویه ۲۰۲۴ • سه شنبه
روزگار معدن • شماره ۱۲۴۰ • سال ششم •

یادداشت

اخبارهای نوین در تأمین مالی پروژه‌های صنعت نفت

فریدون کرد زنگنه

مدیرسرمایه‌گذاری و کسب و کار شرکت ملی نفت

موضوع تأمین مالی همواره به عنوان یکی از گلوگاه‌های مهم فعالیت‌های تولیدی مطرح بوده و در خصوص پروژه‌های کلان اعم از پروژه‌های نفت و گاز یا حتی پروژه‌های عمرانی، به واسطه نیاز بیشتر به سرمایه‌گذاری، اهمیت مضاعفی پیدا می‌کند.

با توجه به سرمایه‌بر بودن پروژه‌های شرکت ملی نفت ایران و نیز شرایط تحریمی کنونی، اتخاذ رویکرد نوین در تأمین مالی طرح‌ها و پروژه‌های این شرکت می‌تواند نویدبخش رونق بیشتری به این صنعت و در حالت کلی به وضعیت اقتصادی کشور باشد.

یکی از مهم‌ترین اقدامات در این خصوص تأمین مالی پروژه‌های بالادستی شرکت ملی نفت ایران از طریق بازار سرمایه است.

استفاده از بازار سرمایه برای تأمین مالی پروژه‌ها به شرکت ملی نفت ایران امکان دسترسی به منابع مالی بیشتری را داده و این شرکت از تنوع روش‌های کسب منابع مالی برخوردار می‌شود.

با این رویکرد، شرکت ملی نفت ایران می‌تواند از توانایی و اعتبار خود به عنوان یکی از بزرگترین شرکت‌های نفتی جهان برای جذب سرمایه نیز بهره‌بربد.

لازم به ذکر است که در سال‌های اخیر و با تشدید تحریم‌ها این رویکرد تا حدودی مورد توجه سیاستگذاران شرکت ملی نفت قرار گرفته که البته با عنایت به مزایای عده‌به که در ذیل به آن اشاره می‌گردد صنعت نفت ایران نیازمند اقبال بیشتر از این بازار در سال‌های آتی جهت تأمین مالی پروژه‌های خود خواهد بود.

براساس گزارش بانک تسویه بین‌المللی (bis) رابطه مثبتی میان رشد اقتصادی کشورهای نوظهور و توسعه بازار سرمایه این کشورها وجود دارد.

به عبارت دیگر بخش‌های عمومی و خصوصی در این کشورها همزمان با افزایش تولید خود تمایل بیشتری به فعالیت در بازار سرمایه به عنوان محلی برای تأمین مالی مورد نیاز خود پیدا می‌کنند.

از نسوی دیگر یک بازار سرمایه توسعه یافته ضمن افزایش کارایی اقتصادی، آسیب‌پذیری کشورها به بحران‌های مالی را کاهش داده یا موجب تخفیف در اثرات این بحران‌ها می‌شود، چرا که این بازارها هنگام کمبود منابع بانکی یا سایر بحران‌های مالی در واقع یک بازار جایگزین برای تأمین مالی شرکت‌ها محسوب می‌شوند.

با توجه به شرایط ایران که نیاز به توجه کافی به بدهی‌های دولت از یک سو و حمایت از شریان درآمدزایی کشور (فروش انرژی) از نسوی دیگر را دارد، هدایت منابع مالی به سمت پروژه‌های صنعت نفت کانون توجه قرار می‌گیرد تا بتوان با توسعه این‌گونه منابع، توان تولیدی و ثروت افزایی کشور را تقویت کرد.

در ادامه به تجزیه و تحلیل برخی از این ابزارها متناسب با رویکرد تأمین مالی پروژه‌های صنعت نفت از طریق بازار سرمایه پرداخته خواهد شد.

تأسیس صندوق سرمایه‌گذاری پروژه

یکی از روش‌های نوین تأمین مالیی پروژه‌ها که می‌تواند منجر به اشتراک‌گذاری ریسک نیز شود، تأسیس صندوق سرمایه‌گذاری پروژه از طریق بازار سرمایه است.

این روش سرمایه‌گذاران کلان نهایی پروژه احداث شده بوده و لذا در سود اقتصادی نقدینگی کنترل می‌شود. با توجه به سرمایه‌بر بودن پروژه‌های بخش بالادستی نفت و گاز، در تأمین مالی با این روش در بازار سرمایه، سرمایه‌های جزو جامعه نفت در پروژه به کار گرفته می‌شود و لذا از دیدگاه کلان، تلاطم‌های اقتصادی نقدینگی کنترل می‌شود.

مزایای صندوق مزبور از دیدگاه کلان اقتصادی کنترل، هدایت نقدینگی‌های خرد به سمت تولید و از دید شرکت ناشر، صرفه‌جویی مالیاتی و مدیریت نقدینگی است. چالش‌هایی که در تأمین مالی پروژه از طریق بازار سرمایه است، مواجهه اصلی در صنعت نفت و گاز مالکیت جزو انباشل بوده و از اختیار حاکم اسلami قرار دارد. لذا فعالیت مالکیت مزبور به دولت انتقال یابد و ارزش تجهیزات از محل سودآوری پروژه به سرمایه‌گذاران منتقل شود.

از طرفی با توجه به منافع صندوق پروژه از جمله کنترل نقدینگی خرد جامعه و استفاده از آن در بخش واقعی اقتصاد و مدیریت نقدینگی و شفافیت پروژه لازم است با تشکیل کارگروهی علمی از متخصصان اقتصادی، فنی، حقوقی و فقهی سیاست‌گذاری‌های لازم بر گسترش و استفاده هر چه بیشتر از این ابزار به عمل آید.

انتشار اوراق مالی اسلامی (صکوک)

این ابزار، ضمن سازگاری با اصول فقهی و رفع شبهات ربوی بودن که در مورد فاینانس مطرح می‌شود، به عنوان روشی کارا در تأمین مالی پروژه‌ها مطرح شده است.

البته لازم به ذکر است که شرکت ملی نفت ایران در سال‌های اخیر تجارب موفقی در خصوص به کارگیری این تأمین مالی طرح‌ها و پروژه‌های خود داشته است.

مهمترین چالشی که در به کارگیری این ابزار می‌توان مطرح کرد، عدم تناسب ابزار مورد استفاده با نیاز و خواسته بانکی است.

به عبارت دیگر، استفاده از این اوراق الزامات و محدودیت‌هایی از جمله تعیین و تأیید سود یا زیان واقعی طرح، توسط شرکت واسط و ارتباط تنگاتنگ فرایند اجرا با تأمین مالی در جهت حفظ حقوق تأمین مالی کنندگان را در بر می‌دارد.

در حالی که به دلیل محیط متغیر اجرا، تنظیم نقشه راه ثابت اولیه امکان‌پذیر نبوده و تغییرات بعدی باید به تأیید امین برسد.

علاوه بر این نظام تصمیم‌گیری در این صنعت، به اندازه کافی نیست و لذا انتشار اوراقی می‌تواند فرایندی زمانبر تلقی شود.

امید است با اتخاذ رویکرد مناسب و به کارگیری ابزار نوین در تأمین مالی پروژه‌های شرکت ملی نفت ایران موجبات رونق اقتصادی این صنعت و به طبع آن کشور بیش از پیش فراهم شده و در این راستا تمهیدات لازم جهت رفع چالش‌ها و موانع موجود صورت پذیرد.

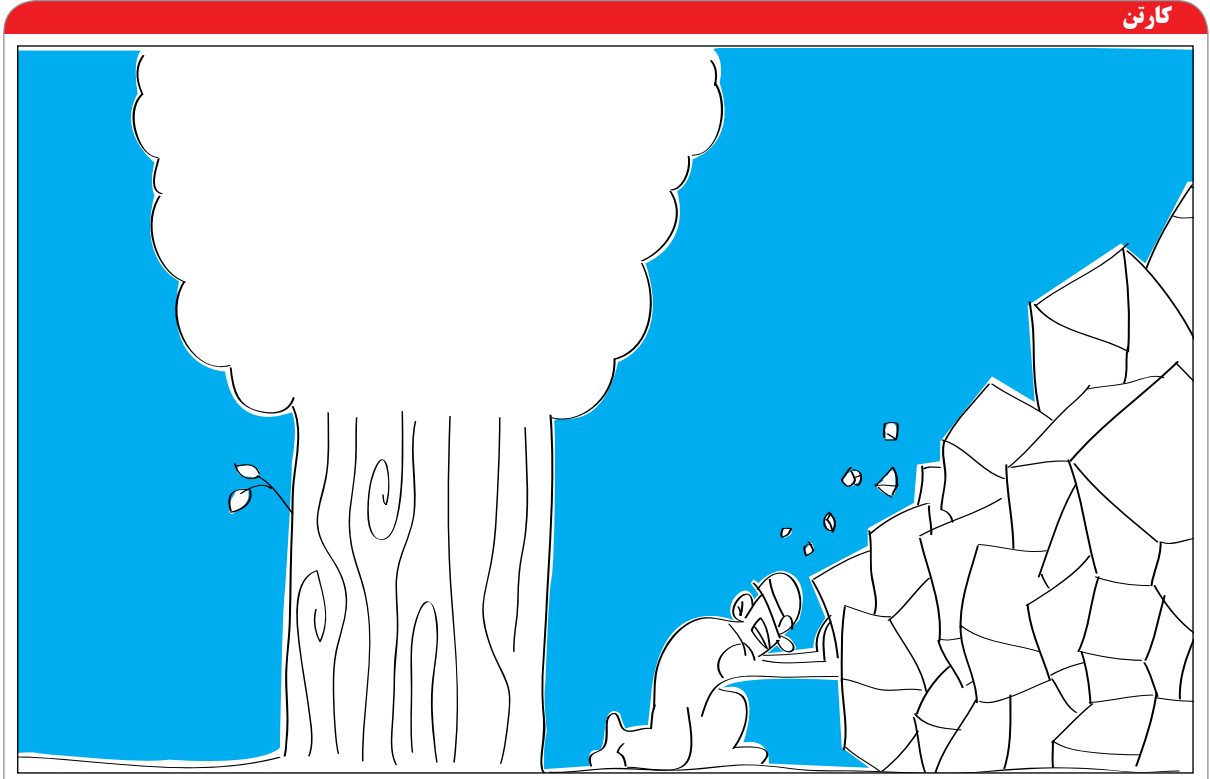
دادوستد بیش از ۱۳ میلیون تن محصول در دی‌ماه در بورس کالا

آمار معاملات بورس کالای ایران در دهمین ماه از سال ۱۴۰۲ نشان می‌دهد که در این ماه ۱۲ میلیون و ۹۸۶ هزار و ۳۸۵ تن انواع کالا به همراه ۲۹ دستگاه خودرو و ۴ دستگاه آپارتمان به ارزش ۱۲۷ هزار و ۲۲۹ میلیارد تومان در بازار فیزیکی دادوستد شد که نسبت به آذر ماه به ترتیب رشد ۱۶٫۷ درصدی و ۷ درصدی در حجم و ارزش را تجربه کرد. تالار محصولات صنعتی و معدنی در دی ۱۴۰۲ میزبان معامله بالغ بر ۱۱ میلیون و ۱۴۴ هزار تن انواع کالا و ۲۹ دستگاه خودرو به ارزش بیش از ۸۱٫۸ هزار میلیارد تومان بود.در این تالار ۲ میلیون و ۹۰۰ هزار و ۲۸۲ تن سیمان، ۴ میلیون و ۲۴۹ هزار و ۵۰۰ تن سنگ آهن، یک میلیون و ۷۲۵ هزار و ۸۰۷ تن فولاد، ۵۲۰ هزار و ۵۰۰ تن آهن اسفنجی، ۶۹ هزار و ۷۲۵ تن روی، ۳۶ هزار و ۲۰۶ تن مس، ۲۲ هزار و ۸۲۵ تن آلومینیوم، ۸۰۰ تن کنسانتره مولیبدن، ۶۰۰ هزار تن کک، ۲۰۰ تن چدن، ۱۷۵ تن سرب، ۵۷ تن کنسانتره فلزات گرانبه‌ا، ۲۹ دستگاه کامیون کشنده امپاور و کامیونت فورس در تالار محصول‌های صنعتی و معدنی دادوستد شد.

طی پنج روز اخیر بورس تهران برای پنجمین روز متوالی سرخ پوش شد و این روند چند روزی است که در بازار دنبال می‌شود. بسیاری از کارشناسان علت سرخ پوشی دو روز اخیر را تسلط اخبار منفی بر بازار می‌دانند و عقیده دارند که احتمالا این روند سرخ پوشی در بازار ادامه دارباشد. روز شنبه سه خبر توانست روی بازار تاثیر بگذارد که احتمالا این اخبار تا پایان هفته بازار را تحت تاثیر قرار دهد.

بورس تهران برای پنجمین روز متوالی سرخ پوش شد و این روند چند روزی است که در بازار دنبال می‌شود. بسیاری از کارشناسان علت سرخ پوشی دو روز اخیر را تسلط اخبار منفی بر بازار می‌دانند و عقیده دارند که احتمالا این روند سرخ پوشی در بازار ادامه دارباشد. روز شنبه سه خبر توانست روی بازار تاثیر بگذارد که احتمالا این اخبار تا پایان هفته بازار را تحت تاثیر قرار دهد.

طی پنج روز اخیر بورس تهران سرخ‌پوش بوده؛ شاخص کل بازار به محدوده دو میلیون و ۱۵۳ هزار واحدی رسید و ارزش معاملات به ناحیه خطر رسیده است و به نوعی زنگ خطر در بازار فعال شده است. اگر معاملات به همین شکل پیش برود روزهای آتی بازار از رمز روانی شاخص و ارزش معاملات رد خواهد شد و این شرایط سقوط بازار را فراهم می‌سازد.
دستورالعمل نفتی نحوه محاسبه قیمت خوراک و فرآورده‌های نفتی پالایشگاه‌ها و شرکت‌های پتروشیمی، بعد از گذشت ۱۰ ماه از سال جاری از سوی وزارت نفت ابلاغ شد؛ا نحوه محاسبه قیمت خوراک و فرآورده‌های پالایش شده در حالی ۲۳ دی ماه از سوی جواد اوجی وزیر نفت به شرکت‌های زیرمجموعه ابلاغ شده که دستورالعمل مربوطه روز شنبه بعد از حدود ۷ روز، رسانهای و منجر به فشار فروش سهام پالایشگاه‌ها و عقب‌نشینی خریداران شد.
آن طور که جزئیات این دستورالعمل نشان می‌دهد نرخ فروش بنزین که قبلا بر مبنای نرخ فوب سنگاپور بود به فوب خلیج‌فارس تغییر کرده است. در سال ۱۳۰۲نرخ خلیج‌فارس به‌طور میانگین ۱۴۰٫۱دلار کمتر از نرخ سنگاپور است. این به‌معنای آن است که تحت‌تاثیر این موضوع درآمد پالایشگاه‌ها کاهش خواهد یافت. با توجه به اینکه پالایشگاه ازجمله صنایع اثرگذار بورس هستند هر نوع تغییر و تحول در سهام این شرکت‌ها می‌تواند اثرات عمیقی بر شاخص بورس داشته باشد.براساس این گزارش، وزارت نفت مدعی شده این دستورالعمل با توجه به شرایط تحریجه‌ها، نوسان قیمت‌ها وروش‌های غیر متعارف فروش صادراتی نفت و فرآورده‌های نفتی و رعایت انصاف دو منافع و طرف یعنی دولت و شرکت‌های و تابعه وزارت نفت به عنوان فروشنده خوراک و خریدار فرآورده‌های نفتی و پالایشگاه‌ها و شرکت‌های پتروشیمی به عنوان خریدار خوراک تهیه

طرح: حسین علیزاده

بدون شرح

بورس در آستانه خطر

شه و از اول سال جاری تا پایان سال ۱۴۰۴ هم معتبر است؛
دستورالعمل نفتی شامل دو بخش روش محاسبه قیمت نفت خام و میعانات گازی و روش‌های محاسبه قیمت فرآورده‌های نفتی از جمله بنزین، فرآورده‌های نفت گاز، نفت کوره، سوخت هوایی، نفت سفید، پروپان و بوتان بوده است. در این مصوبه، دولت اعلام کرده بود در صورتی‌که پالایشگاه‌ها بنزین با اکتان پایین‌تر از ۹۲ تولید کنند قیمتی که این بنزین را از آنها خریداری می‌کنند پایین‌تر خواهد بود و به نوعی می‌توان گفت کرب اسپرد بنزین را برای این پالایشگاه‌ها کاهش داده بود و این در حالی است که چندی پیش، خود دولت طی مصوبه‌ای از پالایشگاه‌ها خواست بود تولید خود را افزایش دهند و طبیعتاً این افزایش تولید منجر به پایین آمدن کیفیت تولید می‌شود. آن چه در این مصوبه بسیار اهمیت دارد این است که در ابتدا تولید بنزین درصدی از کل محصولات این شرکت‌ها را شامل می‌شود.به عقیده بسیاری از کارشناسان این مصوبه می‌تواند بازار را تا آخر هفته تحت تاثیر قرار دهد و شرایط را تغییر دهد و به نوعی سهامداران را از بازار تا حدودی دور کند. دوری سهامداران از بازار سرمایه خروج نقدینگی و اعتماد را در پی دارد و این موضوع در بلندمدت نزول بورس را فراهم میسازد.از سوی دیگر در روز مذکور نیز مخالفت رییس جمهور با فروش ۱۲۰ هزار خودرو به قیمت حاشیه بازار به دلیل جلوگیری از ایجاد التهاب در بازار شب عبید بود. این

خبر که در شبکه‌های اجتماعی چرخید موجب شد تا گروه خودرویی به آن واکنش نشان دهد و فرمز بپوشد. خبر سوم درباره حمله اسرائیل په دمشق سوریه بود. در ابتدا شایعه شد که در این حمله سردار قاتنی فرمانده سپاه قدس به شهادت رسیده است که این خبر تکذیب شد، اما اثر خود را بر روی بازار گذاشت. متأسفانه در این حمله دو تن از سرداران و فرماندهان دیگر سپاه به شهادت رسیدند که خبر به صورت روزانه روزی باری تاثیر منفی گذاشت.

بازار از درچه معاملات

شاخص کل بورس در دومین روز کاری هفته یعنی یکشنبه یک بهمن ماه، شاخص کل بورس تهران ۱۳ هزار و ۷۲۵ واحد نسبت به روز کاری گذشته پایین‌تر ایستاد و به سطح ۲ میلیون و ۱۵۳ هزار و ۲۰۳ واحد رسید. شاخص کل هم‌وزن بورس نیز با افت ۱۰ هزار و ۳۱۰ واحدی در رقم ۷۴۴ هزار و ۳۰۲ واحدی ایستاد. شاخص کل فرابورس با افت ۳۷۱ واحدی به رقم ۲۵ هزار و ۶۷۰ واحد رسید. همچنین شاخص هم وزن فرابورس با کاهش ۲ هزار و ۳۹۷ واحد به سطح ۱۲۶ هزار و ۴۹۹ واحد رسید.

روز یکشنبه برای هفتمین روز متوالی خالص تغییر مالکیت حقوقی به طرز فکری که بورس کالا و نظام عرضه و تقاضا میلگرد تولید پول حقیقی از بازار سهام خارج شد. نماد فضا بیشترین خروج پول حقیقی را داشت که ارزش آن ۱۲۸ میلیارد تومان بود. پس از فضا، نمادهای شتران، فولاد، دی و شبندر بیشترین خروج پول

بورس از جو منفی خارج می‌شود؟

هم تصمیمات در راستای حذف بورس کالا در عرضه طلا و شمش گرفته

است زیرا آنها معتقدند که طرز فکری که بورس کالا و نظام عرضه و تقاضا بر آن استوار است عامل سفته‌بازی و نوسان بوده و تبعات آن از چند حال خارج نیست یا مثل مدافعان ارز ترجیحی دست در سفره رانت اختلاف قیمت ایجاد می‌شود یا چیزی از این بازار را در درک نکرده‌اند.

پویان مظفری کارشناس بازار سرمایه درباره تاثیر سیاست‌های بانک مرکزی نرخ‌گذاری بازار طلا و نایبر آن بر روی سایر بازارها، گفت: در روز نخست اعلام انجام معاملات شمش در بازار فیزیکی تقاضا برای طلا افزایش یافت، طبق اعلام بانک مرکزی هر فردی می‌تواند سه عدد شمش طلا بخرد که بر مبنای قیمت اونس و دلار قیمت‌گذاری می‌شود اما مساله اینجاست که نرخ دلار برای محاسبه شمش چیست؟ اگر قیمت دلار ۴۰ هزار تومان مرکز مبادله در نظر گرفته شود به نسبت دلار آزاد هر شمش می‌تواند ۷ میلیارد تومان اختلاف قیمت ایجاد کند.

او با تاکید بر اینکه جدی شدن کاندیداتوری ترامپ در امریکا و تنش‌های سیاسی اخیر منجر به افزایش حباب طلا شده است، گفت: در حال حاضر سکه ۲۵ درصد حباب دارد و قرار شده از هفته پیش رو بیست هزار قطعه سکه به بازار عرضه شود و باید دید که این برنامه بطور اجرا خواهد شد. به همین دلیل بازار طلا و دلار روی جریان نقدینگی تاثیر می‌گذارد. نعمت نرخ‌گذاری و دست‌ورزی آنست که به برخی رسیده و در نهایت تومری است که دست از سر مردم برنمی‌دارد. در هر صورت رفتار دولت در دهه‌های گذشته همواره تاکید روی مداخله در بازار بوده است.

برخی فعالان بازار معتقد هستند نرخ واقعی ارز این نقاط نیست و اهداف بالاتری را نیز ممکن است برای تعادل داشته باشند در چنین شرایطی بهترین کار سیردن نرخ به نظام و عرضه و تقاضاست اما دخالت دولت آن را از شکل استاندارد خود خارج کرده و در نهایت باز هم دست عرضه و تقاضا آن قیمت تعادلی را در میان مدت می‌رسد و تثبیت می‌کند.

بی‌ثباتی در حرکت جریان پول

علی‌رغم اینکه اکثر نمادهای بورسی در ۱۰ هفته‌های گذشته همپای دلار و صندوق‌های اهرمی رشد نکرده بودند، اما جو منفی حاکم شده در بازار، باعث شد هفته گذشته شاهد رنج منفی در اکثر نمادهای باشیم. در واقع همگام با عملکرد گران‌کوتاهمدت که در نمادهای پرتراکش (خصوصاً

حقیقی را داشتند. در سوی دیگر، بیشترین ورود پول حقیقی به نمادهای خبثیان، ذوب، وسبحان، پکرمان و فسوزار تعلق داشت.

در روز اخیر تایپکو، شستا و شتران نمادهای فرمز پوش بورس بودند که بیشترین اثر را در افت شاخص کل بورس داشتند. در سوی دیگر نمادهای ذوب، حکستی و بوعلی از نمادهای سبز بودند که اثر مثبت بر شاخص داشتند. در فرابورس نیز نمادهای بیاس، آریا و فضا بیشترین اثر کاهنده را بر شاخص داشتند و نمادهای فر، آ س پ و وسبحان بیشترین اثر افزایشی را بر شاخص کل فرابورس داشتند.

در بین نمادهای پرتراکش بورس روز یکشنبه نماد شتران بیشترین تراکش را داشت و ذوب و شبندر در رتبه‌های بعدی قرار گرفتند. در فرابورس نیز فضا، خاور و کرمان بیشترین تراکش را داشتند. روز یکشنبه ارزش معاملات کل بازار سهام به ۱۳ هزار و ۹۷۱ میلیارد تومان رسید. ارزش معاملات اوراق بدهی در بازار ثانویه ۲ هزار و ۷۹۰ میلیارد تومان بود که ۲۰ درصد از ارزش کل معاملات بازار را در این روز شامل می‌شود. ارزش معاملات خرد نیز با کاهش ۸ درصدی به نسبت روز معاملاتی قبل به رقم ۵ هزار و ۵۲۳ میلیارد تومان رسید.

در معاملات روز اخیر نماد فضا بیشترین ارزش معاملات بازار سهام را به خود اختصاص داد که ارزش معاملات آن ۵۳۰ میلیارد تومان بود. پس از فضا، ذوب بیشترین ارزش معاملات را داشت و شبندر رتبه سوم بیشترین ارزش معاملات را به خود اختصاص داد و پس از آن، دو نماد شتران و فولاد در رتبه‌های بعدی بیشترین ارزش معاملات قرار گرفتند.

در حجم معاملات نیز سهام فضا با تعداد یک میلیارد و ۲۴ میلیون و ۵۰ هزار و ۷۸۶ سهم در صدر قرار گرفته است. ذوب در رتبه دوم بیشترین حجم معاملات بازار قرار گرفت و رتبه سوم به شستا تعلق داشت. دو نماد شتران و خودرو نیز در رتبه‌های بعدی بیشترین حجم معاملات بازار قرار داشتند. در معاملات یکشنبه، ۳۹ نماد فضا خرید داشتند و ۶۸ نماد با صف فروش مواجه بودند. مجموع ارزش صف‌های خرید با رشد ۱۴ درصدی نسبت به روز کاری قبل به ۱۱۱ میلیارد تومان افزایش یافت و مجموع ارزش صف‌های فروش نیز با کاهش ۲۴ درصدی به ۲۷۸ میلیارد تومان رسید.

صندوق‌های اهرمی) اقدام به فروش کردند، برخی معامله گران در نمادهای کم تراکش هم اقدام به رنج منفی کردند.

به دلیل اینکه قیمت‌های آخرین معاملات از قیمت‌های پایانی پایین‌تر بود، شاخص کل و شاخص هم وزن منفی خامی نخوردند. به نظر می‌رسد هفته پیش رو تب تند دلار سایر اتفاقات و رویدادها را تحت تاثیر قرار داده و در ابتدای بازار سهام شجاعت فروشندگان را چند برابر و فضای امیدواری به روزهای آتی و چشم‌انداز مثبت بازار را کمتر کند. صندوق‌های درآمد ثابت مدام با خروج پول مواجه هستند. این پول خارج شده از صندوق‌های درآمد ثابت صرف خرید سهام نمی‌شود.

که خوبی می‌توان دید دارندگان صندوق‌های درآمد ثابت با خارج کردن پول از این صندوق‌ها، به سراغ خرید دارایی‌های تورمی مانند دلار و طلا می‌روند.

این روزها شاهد رشد شدید قیمت خودرو در بازار آزاد هستیم. خصوصاً خودرو تولید داخل رشد قابل توجهی داشته است. سال گذشته در اسفند ماه پول داغ با ثبت نام گسترده سکه، خودرو مهار شد.

بانک مرکزی اگر دستش پر و سمت عرضه قوی داشته باشد می‌تواند در بازی جدید نقدینگی دست بالا را داشته باشد در غیر این صورت نمی‌تواند در بلندمدت و حتی میان مدت با سرکوب و عرضه مصنوعی و خبر درمائی بازارها را کنترل کرد. به نظر می‌رسد هفته پیش رو تب تند دلار سایر اتفاقات و رویدادها را تحت تاثیر قرار داده و در ابتدای بازار سهام شجاعت فروشندگان را چند برابر و فضای امیدواری به روزهای آتی و چشم‌انداز مثبت بازار را کمتر کند.

در مقابل دلار طی سال‌های گذشته همواره یکی از مطمئن‌ترین درایوهای اصلی بازار بوده که توانسته در مقاطع حساس بار بسیاری را ناملایمتهی‌ها را به شوش گرفته و بازار و به‌طور کلی جریان سوادوری شرکت‌ها را از ورطه سسکون و نزول نجات دهد. این‌بار هم نرخ ارز مسیر خود را آغاز کرده و به نظر هرچه جلوتر برویم به دلیل عدم اصلاح جدی سایر بازارها و ارزشمندی درایی سهام در بین بازارها احتمالاً شیب جریان ورود پول به این سمت بیشتر خواهد شد و از همین حالا به نظر دولت باید برنامه برای مدیریت هدفمند این جریان پول را داشته باشد.

پنج مخاطره اقتصاد ۲۰۲۴

اندیشکده بروکینگز در گزارشی به بررسی پنج چالش احتمالی اقتصاد جهان در سال ۲۰۲۴ پرداخت.

بر همین اساس، اقتصاد سال جاری با تهدیدهایی از جانب تنش‌های ژئوپلیتیک، وقوع رکود در اقتصاد چین، فشار مالی فزاینده، چنددستگی در تجارت جهانی و تغییرات اقلیمی دست‌وپنجه نرم می‌کند.

اندیشکده آمریکایی بروکینگز در گزارشی با بررسی و پیش‌بینی شرایط اقتصاد جهانی در سال ۲۰۲۴، تلاش کرده است با استناد به آمار و تحقیقات نهادهای معتبر بین‌المللی، تصویر جامع و کاملی از مسیر حرکت اقتصاد جهانی در سال جاری ترسیم کند.

بروکینگز همچنین به پنج ریسک و تحول عمده طی سال جاری از جمله افزایش تنش‌های ژئوپلیتیک اشاره کرده است که می‌تواند برخلاف پیش‌بینی‌ها خط سیر اقتصاد را متحول کرده و موجب رکود و کاهش رشد اقتصادی شود.

سال گذشته، اقتصاد جهانی بهتر از انتظارات پیش رفت.

به‌رغم شعله کشیدن آتش جنگ در چند منطقه از جهان، تورم فزاینده و افزایش بی‌سابقه نرخ بهره طی ۴۰ سال گذشته، اقتصاد جهانی رکود چشمگیری را تجربه نکرد. در واقع، رشد اقتصاد جهانی فقط کندتر شد.

این تحول قابل توجه نشان داد که اقتصاد جهانی به شکلی که هنوز شاید نسبت به درک آن ناتوان باشیم، انعطاف‌پذیرتر شده است.

باین‌حال، اشتباه است که تصور کنیم خطر از بین رفته است. طبق جدیدترین گزارش بانک جهانی، با عنوان «چشم‌انداز اقتصادی جهان»، پیش‌بینی می‌شود رشد اقتصاد جهان در سال جاری به ۲٫۴درصد کاهش یافته و سال آینده با رشد اندک، به رقم ۲٫۷درصد برسد.

اگر اجتناب از وقوع رکود جهانی اولویت محسوب شود، چنین شرایطی می‌تواند بهانه‌ای برای ابراز شادمانی و خرسندی فراهم کند.

باین‌حال، این تنها مسکنی زودگذر و جزئی خواهد بود. پیش‌بینی‌ها نشان می‌دهد میزان کنونی رشد اقتصادی جهان نیروی لازم برای دستیابی به اهداف توسعه پایدار تا پایان دهه حاضر را تأمین نمی‌کند. در واقع باید گفت نیمه اول دهه جاری ضعیف‌ترین دوره رشد اقتصاد جهانی بوده است که دست‌کم در ۳۰ سال اخیر به ثبت رسیده است.

در حال حاضر، پیش‌بینی‌های کوتاه‌مدت بروکینگز نشان می‌دهد «فرود نرم» اقتصاد (به معنای اجتناب از وقوع رکود شدید با وجود مهار تورم) محتمل به نظر می‌رسد. اما باید مراقب تغییر جهت وزش باد نیز بود، چرا که حداقل پنج ریسک عمده وجود دارند که می‌توانند اقتصاد جهانی را با مخاطره مواجه کنند.

تنش‌های ژئوپلیتیک یکی از مهم‌ترین ریسک‌هایی است که اقتصاد جهانی با آنها مواجه است. اکنون جنگ در دو منطقه از جهان که برای تأمین غذا و انرژی اهمیت کلیدی دارند، در جریان است. این دو منطقه عبارتند از اروپای شرقی و خاورمیانه.

تشدید درگیری‌ها در خاورمیانه می‌تواند بازارهای انرژی را به سوی یک «قلمروی ناشناخته» سوق دهد، زیرا حدود ۳۰ درصد نفت جهان در این منطقه تولید می‌شود. به‌علاوه حملات اخیر در دریای سرخ، حمل‌ونقل دریایی از طریق کانال سوئز (که مسیر عبور ۳۰درصد از ترافیک حمل جهانی کانتینری است) را مختل کرده است.

تنش‌های ژئوپلیتیک با افزایش نااطمینانی‌ها به امنیت سرمایه‌گذاری و رشد اقتصادی لطمه می‌زند.

درگیری‌ها و جنگ‌ها همچنین با آثار تورمی بالقوه، ظرفیت عرضه جهانی را کاهش می‌دهند. انتظار می‌رود در سال جاری، قیمت نفت کاهش یابد.

باین‌حال، اگر درگیری‌ها در خاورمیانه تشدید شود، قیمت هر بشکه نفت می‌تواند تا ۳۰ درصد بیشتر از برآوردهای اولیه یعنی ۸۱دلار در هر بشکه برای سال ۲۰۲۴ افزایش یابد. چنین سناریویی می‌تواند منجر به تحریک تورم جهانی و کاهش رشد اقتصاد جهان به میزان ۰٫۲ واحد درصد شود.

رکود اقتصادی چین

انتظار می‌رود اقتصاد چین در سال جاری با رشد ۴٫۵درصدی، کندترین میزان رشد خود از سال ۱۹۹۰، خارج از دوره شوعم هم‌گیری کووید، را تجربه کند.

این شرایط احتمالاً به بسیاری از اقتصادهای پیشرفته و در حال توسعه که به تجارت با چین وابسته هستند، آسیب می‌رساند.

یابد گفت اфт عمیق‌تر رشد اقتصادی در چین، آثار شدیدتری در پی خواهد داشت. در پایان سال ۲۰۲۱، چین به طور تقریبی، مقصد ۲۰درصد از کل صادرات کالا از اقتصادهای درحال توسعه بود. چین همچنین، به منشا بسیار مهم تقاضا برای کالاها، به‌ویژه کالاهایی که به منظور

گذار به انرژی سبز نقش اساسی دارند، بدل شده است.

پیش‌بینی بروکینگز در مورد رشد چین حاکی از وجود ریسک‌های نزولی، به ویژه ریسک‌های مربوط به رکود در بخش املاک و مستغلات این کشور است.

اگر رشد چین در سال ۲۰۲۴ یک واحد درصد کندتر از حد انتظار باشد، رشد جهانی ممکن است حدود ۰٫۲ واحد درصد کمتر شود.

این اتفاق آسیب‌های چشمگیری به اقتصادهای در حال توسعه و صادرکننده کالا وارد خواهد کرد.

فشار مالی فزاینده

اینکه شدیدترین افزایش نرخ بهره جهانی طی ۴۰ سال گذشته تاکنون موجب بروز آسیب‌هایی که در دهه ۱۹۸۰ شاهد بودیم نشده است، شایان توجه است.

نرخ بهره سیاستی احتمالاً امسال کاهش خواهد یافت، اما ممکن است این کاهش برای برخی کشورها به اندازه کافی سریع نباشد.

پس از منفی ماندن برای مدت طولانی، نرخ‌های بهره واقعی جهانی (نرخ‌های اسمی تعدیل‌شده با تورم) اکنون مثبت هستند و احتمالاً در آینده قابل‌تذدیک نیز بالا خواهند ماند.

چشم‌انداز رشد ضعیف اقتصادی، به معنای ادامه شرایط پرفشار برای اقتصادهای در حال توسعه با رتبه اعتباری ضعیف است.

در پایان سال ۲۰۲۳، شمار اقتصادهای در حال توسعه که دچار مشکل بدهی بودند در بالاترین سطح خود از سال ۲۰۰۰ قرار داشت. ترکیبی از رشد ضعیف، نرخ بهره واقعی بالا و سطوح بالای بدهی دولتی می‌تواند بازپرداخت بدهی در اقتصادهای در حال توسعه و در معرض آسیب را دشوارتر کند و شمار بیشتری از آنها را در معرض «استرس مالی» قرار دهد.

تشدید فشارهای مالی در اقتصادهای در حال توسعه، می‌تواند رشد جهانی را تا حدود ۰٫۲ واحد درصد در سال جاری کاهش دهد.

همچنین چنین شرایطی می‌تواند رشد اقتصادهای در حال توسعه را ۰٫۶ واحد درصد تقلیل دهد.

چندپارگی تجارت جهانی

در سال گذشته سیاست‌های محدودکننده تجارت به‌شدت افزایش یافت. ممکن است محدودیت‌های تجاری و «دوست‌سپاری» و «تزدیک‌سپاری» به‌عنوان پاسخ‌های سیاسی منطقی به نگرانی‌های امنیت ملی به نظر برسند.

باین‌حال، چنین سیاست‌هایی می‌توانند جهش دوباره تجارت جهانی را که بسیار ضروری است به تعویق بیندازند. در سال ۲۰۲۳، رشد تجارت جهانی درمجموع ۰٫۲درصد بود، که ضعیف‌ترین عملکرد خارج از دوره‌های رکود جهانی طی ۵۰ سال گذشته محسوب می‌شود.

انتظار می‌رود رشد تجارت جهانی در سال جاری بهبود یابد، اما این رشد تنها نصف میانگین دهه قبل از همه‌گیری کرونا خواهد بود.

برخی از کسب‌وکارها در اقتصادهای پیشرفته در حال جدا کردن خود از زنجیره‌های ارزش جهانی هستند و سرمایه‌گذاری را به جای آن به سمت زنجیره‌های تأمین داخلی یا منطقه‌ای هدایت می‌کنند.

چنین روندی برای اقتصادهای درحال توسعه که تجارت برای آنها عامل کلیدی برای بهبود بهره‌وری و استانداردهای زندگی بوده است، نشانه خوبی نیست.

تغییرات اقلیمی

بحران در خاورمیانه بک گلوگاه کلیدی برای تجارت جهانی را محدود کرده است. تغییرات آب‌وهوایی گلوگاه دیگری را تحت فشار قرار داده است.

به دلیل کاهش سطح آب در کانال پاناما در اثر خشکسالی، تعداد کشتی‌هایی که از این کانال عبور می‌کنند طی سال گذشته به میزان قابل توجهی کاهش یافته است.

این امر نشان‌دهنده آن است که تغییرات آب‌وهوایی از یک ریسک میان‌مدت به یک ریسک کوتاه‌مدت تبدیل شده است.

سال ۲۰۲۳ گرم‌ترین سال ثبت‌شده کره زمین بوده است.

مجموعه‌ای از خشکسالی‌ها، سیل‌ها و آتش‌سوزی‌ها نیز اثرات تغییرات آب‌وهوایی در سراسر جهان را بیشتر نمایان کردند.

تغییرات آب‌وهوایی هزینه بلایای طبیعی را افزایش می‌دهد که منجر به کاهش رشد اقتصادی، تشدید فقر و کاهش بهره‌وری در بخش کشاورزی می‌شود.

آسیب‌ها مرتبط با تغییرات آب‌وهوایی، در سال جاری و سال آینده، سایه بلندی بر اقتصاد جهانی خواهد افکند.